

Ministarstvo
finansija

Adresa: Ul. Stanka Dragojevića br. 2
81000 Podgorica Crna Gora
www.mif.gov.me

Podgorica, 11.03.2026. godine

Br: 05-02-01-04/26 8912/2

Za: **MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA, Rimski trg 46, Podgorica**
gospodinu, Niku Gjeloshaju, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o zaštiti konkurencije

Veza: Vaš akt br: 07-328/26-1125/3 od 10.03.2026. godine

Poštovani gospodine Gjeloshaju,

Povodom Predloga zakona o zaštiti konkurencije, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Predloženi zakon ima za cilj unapređenje sistema zaštite konkurencije u Crnoj Gori kroz dalje usklađivanje sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti konkurencije, kao i modernizaciju institucionalnog i proceduralnog okvira za primjenu pravila konkurencije.

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Na osnovu uvida u dostavljeni tekst i Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa u dijelu procjene fiskalnog uticaja, utvrđeno je da primjena predloženog zakona ne zahtijeva dodatna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore, jer se većina aktivnosti predviđenih zakonom sprovodi u okviru postojećih nadležnosti i kapaciteta Agencije za zaštitu konkurencije i drugih nadležnih institucija. Implementacija propisa zasniva se na postojećoj institucionalnoj strukturi i organizacionim kapacitetima, te se očekuje da će se njegovo sprovođenje finansirati iz sredstava koja su već planirana u okviru redovnih budžetskih izdvajanja za rad Agencije.

Eventualni troškovi koji se mogu pojaviti odnose se na jačanje administrativnih i stručnih kapaciteta, kao i na sprovođenje postupaka i analiza tržišta, ali se očekuje da će oni biti pokriveni kroz redovna budžetska sredstva predviđena za rad Agencije. Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Takođe, u materijalu se navodi da su uvažene sugestije iz mišljenja Ministarstva finansija broj: 05-02-07-430/25-31237/2 od 19.09.2025. godine.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija sa aspekta budžeta nema primjedbi na Predlog zakona o Zakona o zaštiti konkurencije.

S poštovanjem,

MINISTAR
mr Novica Vuković

**ZAKON
O ZAŠTITI KONKURENCIJE**

I. OSNOVNE ODREDBE

**Predmet
Član 1**

Ovim zakonom uređuje se zaštita konkurencije na tržištu Crne Gore i druga pitanja od značaja za zaštitu konkurencije.

U postupcima koji se vode po ovom zakonu, primjenjuju se opšta načela prava Evropske unije i Povelja Evropske unije o osnovnim pravima.

**Teritorijalna primjena
Član 2**

Ovaj zakon primjenjuje se na akte i radnje učinjene na teritoriji Crne Gore, odnosno na akte i radnje koji su nastali kao posljedica akata ili radnji učinjenih van njene teritorije koji imaju za cilj ili posljedicu narušavanje konkurencije na teritoriji Crne Gore.

**Personalna primjena
Član 3**

Ovaj zakon primjenjuje se na pravna i fizička lica koja obavljaju privrednu djelatnost i učestvuju u proizvodnji i prometu roba, odnosno usluga na teritoriji Crne Gore (u daljem tekstu: učesnici na tržištu), i to:

- 1) privredna društva i druge oblike obavljanja privredne djelatnosti, nezavisno od sjedišta i fizička lica, nezavisno od državljanstva i prebivališta;
- 2) druge subjekte koji neposredno ili posredno, stalno, povremeno ili jednokratno obavljaju privrednu djelatnost i učestvuju u prometu roba, odnosno usluga, nezavisno od državljanstva, sjedišta ili prebivališta (sindikati, poslovna udruženja, sportske organizacije, ustanove, zadruge, nosioci prava intelektualne svojine i dr.);
- 3) državne organe, organe državne uprave, organe lokalne uprave i lokalne samouprave kada, neposredno ili posredno, obavljaju privrednu djelatnost i učestvuju u prometu roba, odnosno usluga.

**Povezani učesnici
Član 4**

Ovaj zakon primjenjuje se na povezane učesnike na tržištu.

Povezanim učesnicima na tržištu, u smislu ovog zakona, smatraju se dva ili više učesnika koji su povezani na način da jedan učesnik kontroliše drugog ili više učesnika.

Kontrola iz stava 2 ovog člana postoji u slučaju kada jedan učesnik na tržištu u drugom učesniku na tržištu ima:

- 1) više od polovine akcija ili udjela, ili
- 2) više od polovine glasačkih prava, ili
- 3) pravo na izbor većine članova organa upravljanja ili lica koja su ovlašćena za zastupanje u skladu sa zakonom, ili

4) odlučujući uticaj na upravljanje i vođenje poslova privrednog društva.
Povezani učesnici na tržištu, u smislu ovog zakona, smatraju se jednim učesnikom na tržištu.

Djelatnost od javnog interesa

Član 5

Ovaj zakon primjenjuje se i na učesnike na tržištu koji obavljaju djelatnosti od javnog interesa, odnosno kojima je aktom nadležnog državnog organa dato pravo obavljanja određene djelatnosti, osim ukoliko bi se primjenom ovog zakona u značajnoj mjeri, stvarno ili pravno spriječilo obavljanje tih djelatnosti.

Teret dokazivanja da primjena ovog zakona može u značajnoj mjeri, stvarno ili pravno da spriječi obavljanje djelatnosti iz stava 1 ovog člana je na učesniku na tržištu koji obavlja tu djelatnost.

Relevantno tržište

Član 6

Relevantno tržište, u smislu ovog zakona, je tržište koje obuhvata relevantno tržište proizvoda na relevantnom geografskom tržištu.

Relevantno tržište proizvoda čine robe, odnosno usluge koje su zbog karakteristika tih roba i usluga, cijena i uobičajene upotrebe zamjenjive.

Relevantno geografsko tržište predstavlja područje na kojem učesnici na tržištu učestvuju u ponudi i tražnji pod istim ili sličnim uslovima konkurencije, a koji se bitno razlikuju od uslova konkurencije na susjednim područjima.

Postojanje, stepen i intenzitet konkurencije roba i usluga ocjenjuje se u odnosu na određeno relevantno tržište.

Kriterijume i način utvrđivanja relevantnog tržišta propisuje organ državne uprave nadležan za poslove ekonomije (u daljem tekstu: Ministarstvo).

II. POVREDE KONKURENCIJE NA TRŽIŠTU

1. Povrede

Akti ili radnje

Član 7

Akti ili radnje kojima se vrši povreda konkurencije na tržištu, u smislu ovog zakona, su:

- 1) sporazumi kojima se sprječava, ograničava ili narušava konkurencija;
- 2) zloupotreba dominantnog položaja;
- 3) koncentracije kojima se sprječava, ograničava ili narušava konkurencija ili slobodan razvoj otvorene tržišne ekonomije, a naročito stvaranje, odnosno jačanje dominantnog položaja na tržištu.

2. Sporazumi

Sporazumi koji sprječavaju, ograničavaju ili narušavaju konkurenciju

Član 8

Zabranjeni su i ništavi akti koji za cilj ili posljedicu imaju ili mogu imati sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije na relevantnom tržištu, i to pisani ili usmeni dogovori, sporazumi, ugovori, pojedine odredbe ugovora, izričiti ili prećutni dogovori, usaglašena praksa, kao i odluke udruženja učesnika na tržištu (u daljem tekstu: sporazumi), kojima se:

- 1) direktno ili indirektno određuju kupovne ili prodajne cijene ili drugi uslovi trgovine;
- 2) ograničava ili kontroliše proizvodnja, tržište, tehnički razvoj ili investicije;
- 3) vrši podjela tržišta ili izvora nabavke;
- 4) primjenjuju različiti uslovi na poslove iste vrste sa različitim učesnicima na istom tržištu kojima se dovode u konkurentno nepovoljniji položaj;
- 5) uslovljava zaključenje sporazuma prihvatanjem dodatnih obaveza druge ugovorne strane, koje po svojoj prirodi ili poslovnoj svrsi nijesu u vezi sa predmetom sporazuma.

Usaglašenom praksom iz stava 1 ovog člana smatra se saradnja između učesnika na tržištu bez zaključenja formalnog ili neformalnog sporazuma, koja ima za cilj usaglašavanje poslovnih aktivnosti konkurenata na relevantnom tržištu, a koja se može ostvariti neposrednim ili posrednim kontaktom između učesnika na tržištu i koja nije posljedica redovne ekonomske aktivnosti i nezavisnog poslovanja učesnika na tržištu.

Teret dokazivanja postojanja zabranjenog sporazuma u smislu ovog člana je na Agenciji.

Uslovi za izuzimanje od zabrane

Član 9

Sporazumi iz člana 8 ovog zakona mogu biti izuzeti od zabrane ako doprinose unaprjeđenju proizvodnje ili distribucije roba ili usluga, odnosno unaprjeđenju tehničkog ili privrednog razvoja, istovremeno omogućavajući potrošačima srazmjernu korist koja iz njih proističe na relevantnom tržištu pod uslovom da:

- nameću samo ograničenja koja su neophodna za ostvarivanje ciljeva sporazuma;
- ne omogućavaju učesnicima isključivanje konkurencije na relevantnom tržištu ili njegovom značajnom dijelu.

Horizontalni i vertikalni sporazumi

Član 10

Sporazumi koji imaju za cilj ili posljedicu sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije mogu biti horizontalni i vertikalni.

Horizontalni sporazumi su sporazumi između postojećih i/ili potencijalnih učesnika na tržištu koji posluju na istom nivou proizvodnog lanca ili lanca isporuke.

Vertikalni sporazumi su sporazumi o uslovima nabavke, kupovine, prodaje ili preprodaje između postojećih i/ili potencijalnih učesnika na tržištu koji posluju na različitom nivou proizvodnog lanca ili lanca isporuke.

Grupna izuzeća

Član 11

Uslovi, postupak i kriterijumi izuzeća po vrstama sporazuma (u daljem tekstu: grupna izuzeća), u skladu sa čl. 9 i 10 ovog zakona, utvrđuju se propisom Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Propisom iz stava 1 ovog člana određuju se naročito:

- 1) vrste sporazuma koji mogu biti izuzeti;
- 2) ograničenja i uslovi koje sporazumi iz stava 1 ovog člana ne smiju sadržati;
- 3) drugi uslovi koje ugovorne strane moraju ispuniti i sa kojima sporazumi moraju biti usaglašeni, a naročito vrijeme važenja sporazuma i izuzeća.

Za sporazume koji ispunjavaju uslove propisane za grupno izuzeće nije potrebno odobrenje organa nadležnog za poslove konkurencije (u daljem tekstu: Agencija).

U slučaju pokretanja postupka protiv učesnika u sporazumu, teret dokazivanja da sporazum ispunjava propisane uslove grupnog izuzeća je na učesniku sporazuma.

Pojedinačna izuzeća

Član 12

Za sporazume koji ispunjavaju uslove za pojedinačno izuzeće od zabrane iz člana 9 ovog zakona nije potrebno odobrenje Agencije.

U slučaju pokretanja ispitnog postupka protiv učesnika u sporazumu, teret dokazivanja da sporazum ispunjava uslove za pojedinačno izuzeće od zabrane je na učesniku sporazuma.

Sporazumi male vrijednosti

Član 13

Sporazum male vrijednosti je sporazum između učesnika na tržištu čiji ukupni tržišni udio na relevantnom tržištu proizvoda i usluga nije veći od:

- 1) 10% tržišnog udjela, kada se sporazum zaključuje između učesnika na tržištu koji posluju na istom nivou proizvodnje ili trgovine (horizontalni sporazumi);
- 2) 15% tržišnog udjela, kada se sporazum zaključuje između učesnika na tržištu koji posluju na različitim nivoima proizvodnje ili trgovine (vertikalni sporazumi);
- 3) 10% udjela na relevantnom tržištu za sporazume u kojima nije jasno definisano da li su horizontalni ili vertikalni.

Sporazum iz stava 1 ovog člana je dozvoljen, osim ako sadrži uslove iz člana 8 stav 1 tač. 1, 2 i 3 ovog zakona.

3. Dominantan položaj

Pojam

Član 14

Dominantan položaj na relevantnom tržištu ima učesnik koji nema konkurenciju ili ima značajnu tržišnu snagu koja mu omogućava da ograniči ili spriječi razvoj efikasne konkurencije na tržištu Crne Gore ili njenom dijelu, odnosno koji ima značajno bolji položaj u odnosu na konkurente koji mu omogućava da u značajnoj mjeri preduzima poslovne aktivnosti nezavisno od svojih konkurenata, snabdjevača, kupaca ili krajnjih korisnika, naročito uzimajući u obzir:

- 1) tržišni udio i tržišnu snagu;
- 2) stepen koncentrisanosti tržišta, tržišne udjele i tržišnu snagu konkurenata;
- 3) dinamičnost tržišta u proteklom periodu;
- 4) finansijsku snagu;
- 5) snagu kupaca;
- 6) pristup izvorima ponude i potražnje;
- 7) veze sa drugim učesnicima na relevantnom i povezanim tržištima;
- 8) pravne ili druge barijere za ulazak drugih učesnika na tržište;

9) sposobnost učesnika na tržištu da diktira tržišne uslove s obzirom na njegovu ponudu i potražnju.

Pretpostavlja se da učesnik na tržištu ima dominantan položaj na tržištu proizvoda (roba ili usluga) ako je njegov udio na relevantnom tržištu veći od 50%.

Pretpostavlja se da dva ili više učesnika na tržištu imaju dominantan položaj na tržištu roba i usluga ako između njih ne postoji značajna konkurencija i ako je njihov ukupni udio na relevantnom tržištu veći od 60% (kolektivna dominacija).

Teret dokazivanja da dominantan položaj na tržištu može imati i učesnik čiji je udio na relevantnom tržištu niži od 50%, odnosno niži od 60% u slučaju kolektivne dominacije je na Agenciji.

Zloupotreba dominantnog položaja

Član 15

Zloupotreba dominantnog položaja na relevantnom tržištu zabranjena je.

Zloupotrebom dominantnog položaja na tržištu smatra se naročito:

- 1) neposredno ili posredno nametanje neopravdanih kupovnih ili prodajnih cijena ili drugih neopravdanih uslova poslovanja;
- 2) ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvoja na štetu potrošača;
- 3) primjena različitih uslova na poslove iste vrste sa drugim učesnicima na tržištu, čime se oni stavljaju u konkurentno nepovoljniji položaj;
- 4) uslovljavanje zaključenja sporazuma uz prihvatanje dodatnih obaveza koje, po svojoj prirodi ili poslovnoj svrsi, nijesu u vezi sa predmetom takvih sporazuma.

Teret dokazivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja u smislu ovog člana je na Agenciji.

4. Koncentracija učesnika na tržištu

Pojam koncentracije

Član 16

Koncentracijom učesnika na tržištu smatra se:

- 1) spajanje dva ili više nezavisnih učesnika ili njihovih djelova;
- 2) kada jedno ili više fizičkih lica koja već kontrolišu najmanje jednog učesnika na tržištu ili jedan ili više učesnika na tržištu steknu posrednu ili neposrednu kontrolu nad drugim učesnikom na tržištu ili njegovim dijelom;
- 3) kada dva ili više nezavisnih učesnika na tržištu osnivaju novog učesnika na tržištu ili kada stiču zajedničku kontrolu nad postojećim učesnikom na tržištu koji samostalno posluje na dugoročnoj osnovi i ima sve funkcije nezavisnog učesnika na tržištu (u daljem tekstu: zajedničko ulaganje).

Kontrolom iz stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana smatra se mogućnost zajedničkog uticaja na poslovanje učesnika na tržištu, zasnovanog na pravnom ili činjeničnom stanju iz člana 4 stav 3 ovog zakona.

Postojanje kontrole iz stava 2 ovog člana Agencija procjenjuje na osnovu odgovarajućih pravnih akata i drugih dokaza, ali ne i namjera zainteresovanih strana.

Dvije ili više transakcija (sticanje akcija ili udjela) između istih učesnika na tržištu, u skladu sa stavom 1 tačka 2 ovog člana, izvršenih u vremenskom periodu kraćem od dvije godine smatraće se kao jedna koncentracija.

Sticanje kontrole koja se ne smatra koncentracijom

Član 17

Sticanje kontrole ne smatra se koncentracijom učesnika na tržištu kada:

1) banka, druga finansijska institucija ili investicioni fond radi dalje prodaje privremeno stekne akcije ili druge hartije od vrijednosti određenog učesnika i pod uslovom da ih proda najkasnije u roku od 12 mjeseci od dana sticanja i ako u periodu u kojem raspolaže tim hartijama od vrijednosti pravo svojine nije iskorišćeno za uticaj na poslovne odluke učesnika koje se odnose na njegovo ponašanje prema konkurentima ili je iskorišćeno isključivo sa namjerom da se pripremi prodaja tih hartija od vrijednosti ili imovine učesnika na tržištu;

2) dođe do sticanja kontrole nad učesnikom na tržištu od lica koje obavlja funkciju stečajnog ili likvidacionog upravnika u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj ili likvidacija;

3) zajedničko ulaganje za cilj ili posljedicu ima koordinaciju tržišnih aktivnosti između dva ili više učesnika koji zadržavaju svoju nezavisnost, pri čemu će takvo zajedničko ulaganje biti procjenjivano u skladu sa članom 9 ovog zakona.

Na zahtjev zainteresovane banke, druge finansijske institucije ili investicionog fonda koji dokaže da prodaja hartija od vrijednosti nije razumno bila moguća u roku iz stava 1 tačka 1 ovog člana, Agencija taj rok može produžiti do šest mjeseci.

Zabranjene koncentracije

Član 18

Zabranjene su koncentracije kojima se stvara novi ili jača dominantan položaj jednog ili više učesnika, pojedinačno ili zajednički, koji može značajno uticati na sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje efikasne konkurencije na relevantnom tržištu, osim u slučaju ako učesnici koncentracije dokažu da će koncentracija biti u korist potrošača i da će efekti te koncentracije biti značajniji od negativnih efekata stvaranja ili jačanja dominantnog položaja.

III. AGENCIJA ZA ZAŠTITU KONKURENCIJE

Status i nadležnosti Agencije

Član 19

Agencija je samostalno i nezavisno pravno lice, koji obavlja sljedeće poslove:

- 1) prati i analizira uslove konkurencije na tržištu i tržištima pojedinih privrednih sektora;
- 2) utvrđuje metode istraživanja konkurencije;
- 3) odobrava koncentracije učesnika, pod propisanim uslovima u skladu sa ovim zakonom;
- 4) preduzima mjere prema učesnicima i udruženjima učesnika za učinjene povrede konkurencije na tržištu ili preduzima mjere radi sprječavanja nastanka ili prestanka povrede i otklanjanja štetnih posljedica po učesnike i potrošače;
- 5) daje mišljenje o primjeni propisa u oblasti zaštite konkurencije;
- 6) priprema stručne osnove za izradu zakona i podzakonskih akata iz oblasti zaštite konkurencije i državne pomoći;

- 7) utvrđuje visinu naknade za odlučivanje u skladu sa ovim zakonom, uz saglasnost Vlade;
- 8) vodi upravni postupak i rješava u pojedinačnim upravnim stvarima;
- 9) podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom sudu sa predlogom za izricanje novčane kazne i/ili izdaje prekršajne naloge u skladu sa zakonom kojim se uređuju prekršaji;
- 10) daje mišljenja u vezi sa važećim propisima, koji utiču ili mogu uticati na konkurenciju;
- 11) formira ekspertska i savjetodavna tijela za potrebe sprovođenja ovog zakona;
- 12) saraduje sa međunarodnim i nacionalnim organizacijama i institucijama u oblasti zaštite konkurencije;
- 13) donosi godišnji program rada;
- 14) podnosi Vladi i Skupštini izvještaj o radu za prethodnu godinu;
- 15) podnosi Vladi finansijski plan za narednu godinu;
- 16) objavljuje statističke podatke i vodi evidenciju o odobrenim i prijavljenim koncentracijama;
- 17) kontroliše sprovođenje mjera naloženih rješenjem;
- 18) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje državna pomoć.

Agencija je nadležna da određuje prioritete u svom radu radi obavljanja poslova u vezi sa primjenom čl. 8 i 15 ovog zakona i da na osnovu tih prioriteta odlučuje o pokretanju ispitnog postupka po službenoj dužnosti u smislu ovog zakona.

Predsjednik i članovi Savjeta Agencije (u daljem tekstu: Savjet), direktor Agencije, zamjenik direktora Agencije i zaposleni u Agenciji ne smiju da traže ni da primaju uputstva od državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, organa lokalne uprave, pravnih lica i drugih subjekata koji vrše javna ovlašćenja ili drugih pravnih i fizičkih lica prilikom obavljanja poslova i zadataka utvrđenih ovim zakonom ili zakonom kojim se uređuje kontrola državne pomoći.

Položaj Agencije **Član 20**

Agencija za svoj rad odgovara Vladi.

Sjedište Agencije je u Podgorici.

Agencija se upisuje u Centralni registar privrednih subjekata.

Agencija ima statut kojim se uređuju osnovi unutrašnje organizacije, bliže nadležnosti i djelokrug rada organa Agencije, način i postupak odlučivanja, donošenje i objavljivanje opštih akata i druga pitanja koja su od značaja za rad Agencije.

Statut Agencije objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Organi Agencije **Član 21**

Organi Agencije su Savjet i direktor Agencije.

Savjet Agencije **Član 22**

Savjet ima predsjednika i dva člana.

Članove i predsjednika Savjeta imenuje Vlada, na osnovu postupka sprovedenog po javnom konkursu, vodeći računa o rodnoj ravnopravnosti.

Predsjednik i članovi Savjeta imenuju se na period od četiri godine i mogu biti imenovani najviše dva puta.

Predsjednik i članovi Savjeta svoju funkciju u Agenciji obavljaju profesionalno.

Predsjednik i članovi Savjeta ne mogu da vrše poslaničku i drugu javnu funkciju ili profesionalno obavljaju drugu djelatnost.

Uslovi i postupak za imenovanje predsjednika i članova Savjeta

Član 23

Za predsjednika i člana Savjeta može biti imenovano lice koje je crnogorski državljanin sa prebivalištem u Crnoj Gori koji, pored opštih, ispunjava i sljedeće posebne uslove:

- 1) ima VIII nivo kvalifikacije obrazovanja, odnosno završen studijski program u četvorogodišnjem trajanju iz oblasti prava ili ekonomije;
- 2) uživa lični i profesionalni ugled;
- 3) ima najmanje deset godina radnog iskustva na poslovima iz oblasti prava ili ekonomije.

Javni konkurs za imenovanje predsjednika i članova Savjeta objavljuje komisija koju imenuje Vlada (u daljem tekstu: Komisija), najkasnije 90 dana prije isteka mandata članu Savjeta, odnosno odmah po razrješenju člana Savjeta u skladu sa članom 25 ovog zakona.

Javni konkurs objavljuje se u najmanje jednom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji Crne Gore.

Javni konkurs naročito sadrži uslove i kriterijume za imenovanje predsjednika i člana Savjeta, kao i spisak dokumentacije koja se podnosi za potrebe javnog konkursa.

Uz dokumentaciju iz stava 4 ovog člana, kandidat obavezno dostavlja i pisanu izjavu o nepostojanju ograničenja za imenovanje u smislu člana 24 ovog zakona.

Komisija provjerava da li kandidati za predsjednika i članove Savjeta ispunjavaju uslove za imenovanje, obavlja intervju sa kandidatima koji te uslove ispunjavaju i dostavlja Vladi rang listu kandidata za imenovanje predsjednika i članova Savjeta.

Ako svi prijavljeni kandidati za predsjednika, odnosno članove Savjeta ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom, prilikom utvrđivanja rang liste kandidata koji ispunjavaju uslove za imenovanje za članove Savjeta, Komisija uzima u obzir sljedeće kriterijume:

- 1) dužinu i radno iskustvo kandidata;
- 2) relevantno iskustvo kandidata iz oblasti zaštite konkurencije i/ili kontrole državne pomoći.

Komisija je dužna da u roku od 60 dana od dana isteka javnog konkursa dostavi Vladi obrazloženi predlog rang liste kandidata za predsjednika i članove Savjeta Agencije.

Ograničenja za imenovanje predsjednika i članova Savjeta

Član 24

Za predsjednika i člana Savjeta ne može biti imenovano lice koje je:

- 1) u posljednjih deset godina obavljalo ili obavlja funkcije:
 - a) poslanika ili odbornika;
 - b) člana Vlade;
 - c) u političkom subjektu (predsjednik partije, član predsjedništva, njihovi zamjenici, član izvršnog i glavnog odbora i drugi funkcioner u političkoj partiji u skladu sa statutom partije);
- 2) pravosnažno osuđeno za krivično djelo zbog zloupotrebe službene dužnosti, korupcije, prevare ili drugo krivično djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje funkcije na koju se imenuje.

Prestanak mandata i razrješenje predsjednika i člana Savjeta

Član 25

Predsjedniku i članu Savjeta mandat prestaje istekom vremena na koje je imenovan i razrješenjem.

Vlada će razriješiti predsjednika, odnosno člana Savjeta, ako:

- 1) je pravosnažno osuđen za krivično djelo na kaznu zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci, u periodu dok traju pravne posljedice osude ili ako je osuđen za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije;
- 2) ne izvršava ili nesavjesno, neblagovremeno ili nemarno obavlja svoju dužnost;
- 3) svojim ponašanjem i radom dovede u pitanje nezavisnost i ugled Agencije;
- 4) je pravosnažnom odlukom lišen poslovne sposobnosti;
- 5) nastupi jedan od razloga iz člana 24 ovog zakona;
- 6) utvrdi da je prilikom podnošenja prijave na javni konkurs za imenovanje predsjednika ili člana Savjeta dao netačne podatke ili je propustio da pruži podatke o okolnostima bitnim za imenovanje; ili
- 7) na lični zahtjev.

Predsjednik ili član Savjeta zahtjev za razrješenje podnosi Vladi.

Predsjednik ili član Savjeta dužan je da o podnošenju zahtjeva za razrješenje obavijesti Savjet, u roku od osam dana od dana podnošenja zahtjeva.

Razlozi za razrješenje predsjednika i članova Savjeta posebno se obrazlažu.

Odluka o razrješenju objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Protiv odluke o razrješenju može se pokrenuti upravni spor.

Nadležnost Savjeta

Član 26

Savjet:

- 1) donosi statut;
- 2) donosi godišnji program rada i finansijski plan;
- 3) podnosi izvještaj o radu za prethodnu godinu i finansijski izvještaj;
- 4) imenuje i razrješava direktora i zamjenika direktora Agencije;
- 5) donosi upravne akte iz nadležnosti Agencije;
- 6) donosi pravila Agencije;
- 7) donosi poslovnik o radu Savjeta;
- 8) utvrđuje godišnji plan rada u oblasti državne pomoći u skladu sa zakonom o državnoj pomoći i godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći;

- 9) podnosi Vladi finansijski plan za narednu godinu;
- 10) daje mišljenja i smjernice o primjeni propisa iz oblasti zaštite konkurencije i državne pomoći;
- 11) daje mišljenja na zahtjev organa državne uprave, nadležnog organa lokalne samouprave i pravnog lica koje upravlja i raspolaže sredstvima iz javnih prihoda i državnom imovinom u skladu sa zakonom u pripremi propisa i drugih akata kojima se uređuju pitanja vezana za dodjeljivanje državne pomoći, kao i u postupku njihovog donošenja;
- 12) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statutom Agencije.

Odlučivanje Savjeta

Član 27

Savjet odlučuje većinom glasova od ukupnog broja članova Savjeta.

Član Savjeta ne može biti uzdržan prilikom odlučivanja.

Sazivanje sjednica Savjeta, način odlučivanja i druga pitanja od značaja za rad Savjeta uređuju se statutom Agencije.

Dužnosti predsjednika Savjeta

Član 28

Predsjednik Savjeta obavlja sljedeće poslove:

- 1) predsjedava sjednicama Savjeta;
- 2) potpisuje odluke i druge akte Savjeta;
- 3) predlaže mjere za poboljšanje rada Savjeta, i
- 4) i druge poslove utvrđene zakonom i statutom Agencije.

Rukovođenje Agencijom

Član 29

Agencijom rukovodi direktor Agencije.

Direktor Agencije i zamjenik direktora Agencije za svoj rad odgovara Savjetu.

Direktor Agencije ima zamjenika.

Direktora Agencije i zamjenika direktora Agencije imenuje Savjet, na period od pet godina, na osnovu javnog konkursa i mogu biti ponovo imenovani.

Savjet je dužan da raspiše javni konkurs najmanje 90 dana prije isteka mandata direktora i/ili zamjenika direktora, odnosno neposredno po razrješenju direktora i/ili zamjenika direktora.

Uslovi za imenovanje direktora Agencije, odnosno zamjenika direktora Agencije

Član 30

Direktor Agencije, odnosno zamjenik direktora Agencije, može biti lice koje, pored opštih uslova utvrđenih propisima o radu, ispunjava i sljedeće uslove:

- 1) da je crnogorski državljanin sa prebivalištem u Crnoj Gori;
- 2) da ima najmanje VIII nivo kvalifikacije obrazovanja iz oblasti prava ili ekonomije;
- 3) da ima najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima rukovođenja, ili pet godina radnog iskustva na drugim poslovima, koji će omogućiti obavljanje poslova u skladu sa ovim zakonom.

Ograničenja za imenovanje direktora Agencije, odnosno zamjenika direktora Agencije

Član 31

Za direktora Agencije, odnosno zamjenika direktora Agencije ne može biti imenovano lice iz člana 24 stav 1 ovog zakona.

Direktor Agencije odnosno zamjenik direktora Agencije ne može da vrši poslaničku niti drugu javnu funkciju ili profesionalno obavlja drugu djelatnost.

Kandidat za direktora Agencije, odnosno zamjenika direktora Agencije je dužan da Savjetu dostavi pisanu izjavu da ne postoje smetnje za imenovanje utvrđene ovim zakonom.

Ovlašćenja direktora

Član 32

Direktor Agencije je ovlašćen da:

- 1) zastupa i predstavlja Agenciju;
- 2) odgovara za poslovanje, zakonitost i kvalitet rada Agencije;
- 3) organizuje i rukovodi poslovanjem Agencije;
- 4) predlaže Savjetu upravne akte iz nadležnosti Agencije i stara se o izvršenju odluka Savjeta;
 - 4a) predlaže statut Agencije;
 - 4b) predlaže godišnji program rada i finansijski plan;
- 5) predlaže Savjetu izvještaj o radu za prethodnu godinu i finansijski izvještaj;
- 6) dostavlja Savjetu godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći;
- 7) dostavlja Savjetu predlog mišljenja o primjeni propisa iz oblasti zaštite konkurencije i državne pomoći;
- 8) predlaže Savjetu mišljenja na nacрте i predloge propisa kojima se uređuju pitanja vezana za dodjeljivanje državne pomoći;
- 9) podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom sudu i/ili izdaje prekršajne naloge;
- 10) odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih u Agenciji;
- 11) donosi odluke o upravljanju prihodima i rashodima Agencije u skladu sa finansijskim planom;
 - 11a) stara se o obezbjeđivanju javnosti rada Agencije;
 - 11b) utvrđuje unutrašnju organizaciju i sistematizaciju radnih mjesta;
- 12) vrši i druge poslove u skladu sa ovim zakonom, statutom Agencije i odlukama Savjeta.

Direktora Agencije u odsustvu zamjenjuje zamjenik direktora Agencije.

Zamjenik direktora Agencije vrši i druge poslove po nalogu direktora Agencije.

Razrješenje direktora Agencije, odnosno zamjenika direktora Agencije

Član 33

Direktoru Agencije, odnosno zamjeniku direktora Agencije mandat prestaje istekom vremena na koje je imenovan ili razrješenjem.

Direktor Agencije, odnosno zamjenik direktora Agencije može biti razriješen:

- 1) na lični zahtjev;
- 2) ako je osuđen za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje dužnosti;
- 3) kada ne postupa u skladu sa zakonom, nestručno i nesavjesno obavlja dužnost;

- 4) kada svojim ponašanjem i radom dovede u pitanje nezavisnost i ugled Agencije;
 - 5) ako trajno izgubi sposobnost za vršenje dužnosti;
 - 6) ako bude izabran ili počne da obavlja drugu funkciju iz člana 24 stav 1 tačka 1 ovog zakona, odnosno djelatnost nespojivu sa dužnošću u Agenciji.
- Razlozi za razrješenje iz stava 2 tač. 3 i 4 ovog člana posebno se obrazlažu.
Protiv odluke o razrješenju može se pokrenuti upravni spor.

Prava i obaveze zaposlenih u Agenciji

Član 34

Na prava, obaveze i odgovornosti predsjednika, članova Savjeta, direktora, zamjenika direktora i drugih zaposlenih u Agenciji primjenjuju se opšti propisi o radu, ako ovim zakonom nije drukčije određeno, kao i opšti akti Agencije.

Na zarade lica iz stava 1 ovog člana primjenjuje se zakon kojim se uređuju zarade zaposlenih u javnom sektoru, ako ovim zakonom nije drukčije određeno, kao i opšti akti Agencije.

Koeficijent složenosti poslova predsjednika i članova Savjeta, direktora Agencije, odnosno zamjenika direktora Agencije, kao i drugih zaposlenih u Agenciji utvrdiće se aktom Savjeta Agencije na predlog direktora Agencije.

Prava po prestanku funkcije

Član 35

Predsjednik i članovi Savjeta, direktor i zamjenik direktora Agencije kojima je prestao mandat, zbog isteka ili na lični zahtjev u skladu sa ovim zakonom mogu se, uz njihovu saglasnost, rasporediti u Agenciji na radno mjesto koje odgovara njihovom nivou kvalifikacije obrazovanja i sposobnostima.

Predsjednik, član Savjeta, direktor i zamjenik direktora Agencije koji ne bude raspoređen u skladu sa stavom 1 ovog člana, ima pravo na naknadu u visini zarade koju je primao posljednjeg mjeseca vršenja funkcije.

Pravo iz stava 2 ovog člana može se ostvarivati 12 mjeseci od dana prestanka mandata.

Naknada iz stava 2 ovog člana ostvaruje se na lični zahtjev, koji se podnosi najkasnije 30 dana od dana prestanka vršenja funkcije.

Pravo iz stava 2 ovog člana prestaje prije utvrđenog roka, ako njegov korisnik:

- 1) zasnuje radni odnos;
- 2) bude izabran, imenovan ili postavljen na funkciju po osnovu koje ostvaruje zaradu;
- 3) ostvari pravo na penziju.

Rješenje o ostvarivanju prava iz stava 2 ovog člana donosi Savjet Agencije.

Sredstva za rad

Član 36

Sredstva neophodna za rad Agencije u izvršavanju poslova i zadataka utvrđenih ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje državna pomoć, obezbjeđuju se iz:

- 1) naknada koje se plaćaju Agenciji u skladu sa ovim zakonom;
- 2) budžeta Crne Gore;
- 3) ostalih izvora u skladu sa zakonom.

Agencija ne smije primati donacije od učesnika na tržištu na koje se primjenjuje ovaj zakon.

U postupku pred Agencijom plaćaju se naknade.

Naknade iz stava 3 ovog člana utvrđuju se tarifnikom naknada koji donosi Agencija, uz saglasnost Vlade.

Tarifnik iz stava 4 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Finansiranje Agencije

Član 37

Sredstva za rad Agencije obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore.

Zahtjev za budžetskim sredstvima Agencije utvrđuje Savjet Agencije i dostavlja ga organu državne uprave nadležnom za poslove finansija.

Godišnji program rada i izvještaj o radu

Član 38

Agencija najkasnije do 31. decembra tekuće za narednu godinu donosi godišnji program rada koji sadrži podatke o ciljevima, indikatorima uspješnosti, aktivnostima koje su potrebne za realizaciju ciljeva i licima odgovornim za realizaciju.

Agencija je dužna da do kraja prvog kvartala tekuće godine, podnese Vladi i Skupštini izvještaj o radu za prethodnu godinu koji sadrži prikaz izvršavanja zakona i drugih propisa, podatke o realizaciji ciljeva iz programa rada državne agencije, ocjenu stanja i mjera koje su preduzete za unaprjeđenje stanja i finansijski izvještaj.

Tajnost podataka i zaštita povjerljivih informacija

Član 39

Predsjednik Savjeta, član Savjeta, direktor Agencije, zamjenik direktora Agencije, zaposleni u Agenciji, kao i lica koja saraduju sa Agencijom u obavljanju poslova iz ovog zakona dužni su da sa tajnim podacima, podacima koji predstavljaju poslovnu tajnu i podacima o ličnosti za koje saznaju u vršenju funkcija, odnosno poslova postupaju u skladu sa propisima kojima se uređuje tajnost podataka, zaštita poslovne tajne i zaštita podataka o ličnosti.

Obaveza iz stava 1 ovog člana traje i nakon prestanka funkcije, odnosno radnog odnosa i drugog oblika angažovanja na osnovu kojeg lice saraduje sa Agencijom u obavljanju poslova iz ovog zakona.

IV. POSTUPAK PRED AGENCIJOM

1. Vođenje postupka

Stranke u postupku

Član 40

Stranka u postupku pred Agencijom je:

1) učesnik na tržištu koji je podnio zahtjev za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije;

2) učesnik na tržištu protiv koga je pokrenut ispitni postupak.

Svojstvo stranke iz stava 1 ovog člana nemaju podnosioci inicijative za ispitivanje povrede konkurencije, davaoci informacija, dokumenata, podataka, stručna i druga

zainteresovana lica, organizacije čije se analize koriste u postupku, kao ni državni organi i organizacije koje sarađuju sa Agencijom u toku postupka.

Pokretanje postupka po službenoj dužnosti

Član 41

Agencija pokreće postupak ispitivanja povrede konkurencije po službenoj dužnosti i kada na osnovu podnijetih inicijativa, informacija, dokumenata i drugih raspoloživih podataka, osnovano pretpostavi postojanje povrede konkurencije.

O pokretanju postupka direktor Agencije donosi rješenje.

Postupak se smatra pokrenutim danom dostavljanja rješenja o pokretanju postupka stranci.

Rješenje o pokretanju postupka sadrži:

- 1) opis radnji ili akata koji mogu predstavljati povredu konkurencije;
- 2) razloge i pravni osnov za pokretanje postupka;
- 3) poziv svim fizičkim i pravnim licima da dostave Agenciji podatke, dokumenta ili informacije koji mogu biti od značaja za pravilno i potpuno utvrđivanje činjenica u postupku.

Rješenje iz stava 2 ovog člana može se objaviti u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici Agencije.

Pokretanje postupka po zahtjevu stranke

Član 42

Postupak za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije pokreće se na zahtjev stranke.

Skraćeni postupak

Član 43

Agencija može, bez sprovođenja ispitnog postupka, donijeti rješenje neposredno, ako je stranka u zahtjevu za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije navela činjenice ili podnijela dokaze na osnovu kojih se može utvrditi da prijavljena koncentracija ispunjava sve uslove dozvoljenosti na osnovu kriterijuma iz člana 65 ovog zakona ili ako se to stanje može utvrditi na osnovu opštepoznatih činjenica ili činjenica koje su Agenciji poznate, osim ako se utvrde ili steknu uslovi za vođenje postupka ispitivanja koncentracije po službenoj dužnosti.

Ispitni postupak

Član 44

U ispitnom postupku se preduzimaju potrebne dokazne radnje u cilju pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja, a naročito se uzimaju izjave stranaka, svjedoka, obavlja se vještačenje, pribavljaju se podaci, isprave i stvari, vrši prikupljanje podataka neposrednim uvidom i privremeno oduzimanje stvari.

Ispitni postupak vode ovlašćena lica Agencije, koja određuje direktor Agencije za svaki pojedinačni slučaj.

Prikupljanje podataka neposrednim uvidom

Član 45

Ako je radi prikupljanja podataka u postupku pred Agencijom potrebno izvršiti neposredan uvid u poslovne prostorije, na zemljištu ili vozilima učesnika na tržištu i udruženju učesnika na tržištu, direktor Agencije će donijeti rješenje o vršenju neposrednog uvida.

U vršenju neposrednog uvida iz stava 1 ovog člana ovlašćeno lice Agencije ima pravo da:

1) uđe i pregleda poslovne prostorije, vozila, zemljište i druge prostore gdje učesnik na tržištu obavlja djelatnosti ili vrši druge poslovne aktivnosti iz kojih proizilazi vjerovatnoća kršenja ovog zakona;

2) pregleda poslovne knjige i druga dokumenta, bez obzira na medijum na kojem su sačuvani (kao što su računari, serveri ili drugi);

3) kopira ili skenira poslovnu dokumentaciju, a ukoliko iz tehničkih razloga to nije moguće, privremeno oduzme poslovnu dokumentaciju na vrijeme neophodno za njeno kopiranje i ako je primjenjivo, nastaviti sa pregledom, kopiranjem ili skeniranjem poslovne dokumentacije u prostorijama Agencije u prisustvu zakonskog zastupnika učesnika na tržištu;

4) zapečati sve poslovne prostore i poslovna dokumenta za vrijeme trajanja neposrednog uvida, u obimu potrebnom za njegovo sprovođenje;

5) uzme od zastupnika učesnika na tržištu ili zaposlenih kod učesnika na tržištu izjave, kao i dokumenta o činjenicama koje se odnose na predmet neposrednog uvida i o tome sačini zapisnik, a ako je neophodna pisana izjava odredi datum do kada izjava mora biti dostavljena;

6) obavlja i druge radnje u skladu sa ciljem ispitivanja.

Ovlašćeno lice Agencije može, prilikom vršenja neposrednog uvida u prostorijama učesnika na tržištu ili uzimanja izjave od odgovornih lica u pravnom licu, narediti dostavljanje dokumentacije i podataka u određenom roku.

Na zahtjev Agencije, u slučajevima ometanja ili nepostupanja po nalogima ovlašćenih lica u izvršenju radnji iz ovog člana, organ uprave nadležan za poslove policije je dužan da pruži pomoć u izvođenju pojedinih radnji u postupku, a naročito kod prikupljanja podataka neposrednim uvidom i privremenog oduzimanja stvari u skladu sa zakonom kojim se uređuju ovlašćenja i postupanje policije.

Bez obzira na stav 4 ovog člana, Agencija može zatražiti od organa nadležnog za policijske poslove da pruži pomoć u preduzimanju određenih radnji u postupku, a naročito kod prikupljanja podataka neposrednim uvidom, u skladu sa zakonom kojim se uređuju ovlašćenja i postupanje policije.

Uvid u poslovne knjige i zapise van službenih prostorija

Član 46

Ako postoji osnovana sumnja da se knjige ili druga dokumentacija vezana za poslovanje i predmet postupka, koji mogu biti relevantni za utvrđivanje povrede iz čl. 8 i 15 ovog zakona, čuvaju u prostorijama, na zemljištu ili u sredstvima prevoza ili u poslovnim prostorijama koje nijesu poslovne prostorije učesnika na tržištu ili udruženja učesnika na tržištu, uključujući i privatne objekte, sredstva prevoza ili zemljište direktora, članova organa upravljanja i zaposlenih, Agencija može izvršiti neposredni uvid u takve prostorije, zemljišta i sredstva prevoza.

Neposredni uvid iz stava 1 ovog člana može se vršiti samo na osnovu prethodnog rješenja Upravnog suda Crne Gore, donijetog na zahtjev Agencije.

Upravni sud Crne Gore je dužan da u roku od 2 dana od dana prijema zahtjeva Agencije iz stava 2 ovog člana, donese rješenje o vršenju neposrednog uvida iz stava 1 ovog člana.

Rješenje iz stava 3 ovog člana sadrži:

- 1) oznaku predmeta iz stava 1 ovog člana;
- 2) pravni osnov za vršenje neposrednog uvida;
- 3) rok za vršenje neposrednog uvida.

Na pitanja u vezi sa vršenjem neposrednog uvida koja nijesu uređena ovim članom, shodno se primjenjuju odredbe u vezi sa vršenjem neposrednog uvida iz člana 45 ovog zakona.

Službena legitimacija

Član 47

Ovlašćena lica Agencije za sprovođenje radnji u ispitnom postupku imaju službenu legitimaciju, dok se ostala lica u postupku prikupljanja dokaza legitimišu posebnim ovlašćenjem za vršenje uvida.

Službenu legitimaciju i ovlašćenje iz stava 1 ovog člana izdaje direktor Agencije.

Oblik i sadržinu službene legitimacije i posebnog ovlašćenja iz stava 1 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za poslove javne uprave.

Privilegovana komunikacija

Član 48

Razmjena dokumenata, informacija, podataka i drugih oblika komunikacije između stranke protiv koje se vodi postupak i njenih punomoćnika koji nijesu zaposleni kod stranke, koja se neposredno odnosi na postupak pred Agencijom, dozvoljena je (u daljem tekstu: privilegovana komunikacija).

Komunikacija iz stava 1 ovog člana povjerljiva je i ne može se koristiti kao dokazno sredstvo u postupku.

U slučaju sumnje o postojanju zloupotrebe privilegovane komunikacije, Agencija može da preispita njen sadržaj, odnosno donese rješenje o nepriznavanju komunikacije kao privilegovane u odnosu na pojedine njene oblike.

Obavještenje o utvrđenim činjenicama, okolnostima i zaključcima u postupku

Član 49

Agencija je dužna da, prije donošenja rješenja, svim strankama protiv kojih je pokrenut postupak ili po čijem zahtjevu se vodi ispitni postupak dostavi pisano obavještenje o utvrđenim činjenicama, okolnostima i zaključcima u postupku.

Stranka protiv koje je pokrenut postupak ima pravo prigovora na obavještenje iz stava 1 ovog člana, koji se podnosi u pisanoj formi, u roku od osam dana od dana prijema obavještenja.

Prigovorom iz stava 2 ovog člana stranka može predložiti saslušanje dodatnih svjedoka i izvođenje dodatnih dokaza.

Na zahtjev podnosioca inicijative, Agencija može dostaviti obavještenje iz stava 1 ovog člana koje ne sadrži zaštićene podatke, sa poukom da ima pravo da u roku od

osam dana od dana prijema obavještenja u pisanoj formi dostavi svoje primjedbe Agenciji.

Obavještenje iz stava 4 ovog člana Agencija može dostaviti trećem licu na njegov zahtjev, ako dokaže da se u postupku pred Agencijom odlučuje o njegovim pravima ili pravnim interesima.

Agencija neće cijeniti prigovor koji nije dostavljen u roku iz stava 2 ovog člana.

Usmena rasprava

Član 50

Agencija odlučuje bez održavanja usmene rasprave, osim ako učesnik na tržištu koji je stranka u postupku zatraži usmenu raspravu ili po sopstvenoj procjeni u toku postupka utvrdi da je potrebno da se usmena rasprava održi.

Ukoliko je potrebno za pravilno i potpuno utvrđivanje činjenica i okolnosti u postupku, Agencija može pozvati bilo koje drugo lice da se pisanim putem izjasni i da prisustvuje usmenoj raspravi.

U postupcima pred Agencijom u kojima se održava usmena rasprava, radi zaštite službene i poslovne tajne, isključena je javnost.

Pod poslovnom tajnom smatraju se naročito poslovne informacije koje imaju stvarnu ili potencijalnu tržišnu vrijednost, a čije bi otkrivanje ili upotreba mogla rezultirati ekonomskom prednošću za druge učesnike na tržištu.

Saradnja sa Agencijom

Član 51

Državni organi, organi državne uprave, organi lokalne uprave, organi lokalne samouprave i druga pravna lica koja obavljaju javna ovlašćenja, dužni su da, na zahtjev Agencije, bez naknade, obezbijede sve podatke neophodne u postupku odlučivanja Agencije u skladu sa ovim zakonom, uključujući podatke koji mogu predstavljati poslovnu tajnu, kao i druge povjerljive podatke, u roku do 15 dana od dana dostavljanja zahtjeva.

Sa podacima iz stava 1 ovog člana Agencija je dužna da postupa u skladu sa propisima kojima je uređena tajnost podataka, zaštita podataka o ličnosti i zaštita neobjavljenih podataka.

U slučaju uskraćivanja, neblagovremene ili nepotpune dostave podataka iz stava 1 ovog člana, Agencija može da obavijesti organ koji vrši nadzor nad radom organa iz stava 1 ovog člana, odnosno da zahtijeva preduzimanje potrebnih mjera u cilju prikupljanja traženih podataka.

Zaštićeni podaci

Član 52

Na zahtjev stranke u postupku, lica koje je podnosilac inicijative za ispitivanje povrede konkurencije ili trećeg lica koje je dostavilo, odnosno stavilo na uvid tražene podatke u postupku, Agencija može odrediti mjeru zaštite izvora podataka ili određenih podataka (u daljem tekstu: zaštićeni podaci), ako ocijeni da je zahtjev podnosioca opravdan i značajniji od potrebe obavještanja javnosti povodom predmeta tog zahtjeva.

Lice iz stava 1 ovog člana dužno je da učini vjerovatnim mogućnost nastanka štete zbog otkrivanja izvora podataka, odnosno sadržine podataka na koje se zahtjev odnosi.

Agencija može odrediti mjeru iz stava 1 ovog člana i po službenoj dužnosti ako u konsultaciji sa licem iz stava 1 ovog člana ocijeni da je zaštita podataka neophodna radi zaštite interesa tog lica i da je ta zaštita značajnija od potrebe obavještanja javnosti.

Rješenje o zaštiti izvora podataka i zaštiti podataka donosi direktor Agencije.

Zaštićeni podaci nemaju svojstvo informacije od javnog značaja u smislu zakona kojim se uređuje slobodan pristup informacijama od javnog značaja.

Pristup podacima koji se odnose na zahtjeve za oslobođenje od plaćanja novčane kazne ili umanjenje novčane kazne u skladu sa odredbama ovog zakona može biti omogućen isključivo strankama obuhvaćenim odgovarajućim ispitnim postupkom i isključivo u svrhu ostvarivanja njihovog prava na odbranu.

Stranka u postupku pred Agencijom koja je dobila uvid u spise predmeta može upotrebljavati informacije iz izjava učesnika na tržištu koji se odnose na zahtjev za oslobođenje od plaćanja novčane kazne ili umanjenje novčane kazne samo ako je to potrebno za ostvarivanje njenih prava na odbranu u sudskim postupcima koji su direktno povezani s postupkom za koji je pristup odobren, i to samo ako se ti postupci odnose na:

1) raspodjelu novčane kazne između učesnika u horizontalnom sporazumu koja im je solidarno izrečena, ili

2) preispitivanje odluke kojom je Agencija utvrdila povredu ovoga zakona.

Sljedeće informacije koje je stranka dobila tokom postupka pred Agencijom, ta stranka ne smije upotrijebiti u sudskom postupku prije nego što Agencija okonča predmetni postupak u odnosu na sve stranke:

1) informacije koje su posebno za postupak pred Agencijom pripremila druga fizička ili pravna lica;

2) informacije koje je Agencija sačinila i poslala strankama tokom postupka; i

3) informacije iz povučenih zahtjeva iz stava 6 ovog člana.

Zahtjev za dostavljanje podataka i dokumentacije

Član 53

Učesnici na tržištu i druga pravna i fizička lica dužni su da, na zahtjev Agencije, u razumnom roku, koji odredi Agencija, dostave podatke i dokumentaciju i/ili, na poziv Agencije, daju usmene izjave od značaja za utvrđivanje činjenica u postupku koji se vodi u skladu sa ovim zakonom.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana naročito sadrži: pravni osnov i svrhu zahtjeva, podatke i dokumentaciju koje je potrebno dostaviti, rok za njihovo dostavljanje, kao i upozorenje na posljedice nedostavljanja traženih podataka i dokumentacije.

Poziv iz stava 1 ovog člana sadrži obavještenje da će se o davanju izjave sačiniti zapisnik.

Lice kome je podniet zahtjev nema pravo da se poziva na poslovnu tajnu radi odbijanja saopštavanja određenog podatka ili davanja dokumentacije.

Sektorske analize

Član 54

Agencija može izvršiti analizu stanja konkurencije u određenoj grani privrede ili analizirati određene kategorije sporazuma u različitim granama privrede (u daljem tekstu: sektorske analize), u slučaju kada kretanje cijena ili druge okolnosti ukazuju na mogućnost sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja konkurencije.

U cilju sprovođenja sektorskih analiza iz stava 1 ovog člana Agencija može zahtijevati od učesnika na tržištu da dostave sve neophodne podatke i/ili dokumenta i može sprovesti sva neophodna istraživanja.

Agencija može da zahtijeva od učesnika na tržištu da dostave sve sporazume, odluke, obavještenja ili podatke u cilju utvrđivanja postojanja usaglašene prakse.

Zahtjev iz st. 2 i 3 ovog člana, naročito sadrži: pravni osnov i svrhu zahtjeva, podatke i dokumentaciju koje je potrebno dostaviti, rok za njihovo dostavljanje, kao i upozorenje na posljedice nedostavljanja traženih podataka i dokumentacije.

Tokom sektorske analize koju sprovodi u skladu sa ovim zakonom, Agencija može da vrši neposredne uvide u skladu sa članom 45 ovog zakona.

Izveštaj o sprovedenim sektorskim analizama Agencija može objaviti na svojoj internet stranici.

Dostavljanje

Član 55

U postupku protiv učesnika na tržištu koji se smatraju povezanim učesnicima na tržištu, u skladu sa članom 4 ovog zakona, dostava jednom učesniku na tržištu smatra se dostavom svim povezanim učesnicima na tržištu.

2. Akti Agencije

Rješenje u slučaju zabranjenih sporazuma

Član 56

Kada Agencija utvrdi da se sporazumom sprječava, ograničava ili narušava konkurencija na relevantnom tržištu, u smislu člana 8 ovog zakona, rješenjem može da zabrani sprovođenje tog sporazuma.

Rješenjem iz stava 1 ovog člana Agencija će naložiti strankama u postupku ispunjenje određenih uslova ili preduzimanje određenih mjera iz člana 70 ovog zakona, koje su srazmjerne učinjenoj povredi i neophodne da se povreda efikasno otkloni, radi otklanja štetnih posljedica i uspostavljanja efikasne konkurencije na tržištu, kao i rokove za njihovo izvršenje.

Kada Agencija utvrdi da nema zakonskih pretpostavki za dalje vođenje ispitnog postupka utvrđivanja sporazuma u smislu člana 8 ovog zakona ili kada utvrdi da sporazum ispunjava uslove iz člana 9 ovog zakona, rješenjem može obustaviti ispitni postupak.

Rješenje o zloupotrebi dominantnog položaja

Član 57

Kada Agencija utvrdi zloupotrebu dominantnog položaja iz čl. 14 i 15 ovog zakona rješenjem može da:

1) utvrđuje dominantan položaj učesnika na relevantnom tržištu i radnju učesnika na tržištu kojom se zloupotrebljava dominantan položaj i sprječava, ograničava ili narušava tržišna konkurencija, kao i period trajanja zloupotrebe;

2) zabranjuje strankama u postupku radnje i postupanja kojima se zlorabljuje dominantan položaj;

3) nalaže mjere iz člana 70 ovog zakona i rokove za njihovo izvršenje.

Kada Agencija utvrdi da nema zakonskih pretpostavki za dalje vođenje ispitnog postupka utvrđivanja zlorabljuje dominantnog položaja u smislu člana 15 ovog zakona, rješenjem može obustaviti ispitni postupak.

Privremene mjere

Član 58

Ako od radnji ili akata koji su predmet postupka postoji opasnost od nastupanja nenadoknadive štete za lica na koja se te radnje i akti neposredno odnose, Agencija može da naloži privremenu mjeru prestanka vršenja tih radnji ili primjene akata, odnosno obavezu preduzimanja radnji ili uzdržavanja od preduzimanja radnji kojima se sprječavaju ili otklanjaju njihove štetne posljedice.

Privremenu mjeru iz stava 1 ovog člana direktor Agencije nalaže rješenjem.

Rješenjem iz stava 2 ovog člana utvrđuje se trajanje privremene mjere iz stava 1 ovog člana, pri čemu ista mjera može trajati najduže do donošenja odluke Agencije u tom postupku.

Agencija može produžiti trajanje privremene mjere u mjeri u kojoj je to neophodno i opravdano, a najduže do okončanja postupka.

Prihvatanje ispunjenja obaveza

Član 59

Nakon pokretanja ispitnog postupka u smislu ovog zakona, a najkasnije u roku od 30 dana od dana dostavljanja obavještenja o utvrđenim činjenicama okolnostima i zaključcima u postupku, stranka u postupku može Agenciji predložiti mjere, uslove i rokove kojima će otkloniti negativne efekte njenog postupanja ili propuštanja postupanja.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Agencija može u izuzetnim okolnostima da prihvati predlog mjera, uslova i rokova i nakon isteka roka iz stava 1 ovog člana, a prije donošenja odluke.

Agencija će na svojoj internet stranici objaviti obavještenje o podnošenju predloga stranke iz stava 1 ovog člana, koje sadrži sažeti opis predloga i bitne elemente predmeta, uz poziv svim zainteresovanim licima da u roku od 15 dana od dana objavljivanja tog obavještenja dostave pisane komentare i mišljenja.

Ako Agencija utvrdi da su predložene mjere, uslovi i rokovi iz stava 1 ovog člana dovoljni za ponovno uspostavljanje efikasne konkurencije na tržištu, može rješenjem naložiti sprovođenje predloženih mjera, kao i uslove i rokove za njihovo sprovođenje i obustaviti ispitni postupak.

Rješenjem iz stava 4 ovog člana Agencija će odrediti i rok u kojem je stranka dužna da dostavi dokaze da su naložene mjere i uslovi sprovedeni u rokovima utvrđenim rješenjem.

Mjere, uslove i rokove iz stava 1 ovoga člana Agencija može prihvatiti pod uslovom da:

- 1) je povreda konkurencije trajala kratko vrijeme;
- 2) stranka u postupku u potpunosti saraduje sa Agencijom i

3) se obezbjeđuje ekonomičnost postupka.

Agencija može da ponovo pokrene postupak utvrđivanja povrede, ako kontrolom utvrdi da se mjere iz st. 4 i 5 ovog člana ne sprovode na način i u roku koji je utvrđen rješenjem iz stava 4 ovog člana ili ako je došlo do znatne izmjene okolnosti na osnovu kojih je donijeto rješenje, odnosno ako je rješenje donijeto na osnovu netačnih, nepotpunih ili neistinitih podataka.

3. Postupak kod izuzeća

Procjena grupnog izuzeća

Član 60

Agencija može pokrenuti postupak za procjenu pojedinačnog sporazuma koji ispunjava uslove za izuzeće iz člana 11 ovog zakona kada efekti tog sporazuma, pojedinačno ili kumulativno sa sličnim sporazumima na relevantnom tržištu, ne ispunjavaju uslove utvrđene u članu 9 ovog zakona.

Ako se u postupku procjene pojedinačnog sporazuma utvrdi da sporazum ima efekte koji su suprotni uslovima utvrđenim u članu 9 ovog zakona, Agencija će rješenjem ukinuti grupno izuzeće za taj sporazum.

4. Procjena koncentracija

Koncentracija, obavještanje, obaveza prijave i obračun prometa

Član 61

Koncentracija iz člana 16 ovog zakona sprovodi se samo na osnovu odobrenja koje, na zahtjev učesnika na tržištu, izdaje Agencija.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se pod uslovom da je:

1) zajednički ukupni godišnji prihod od prodaje roba i/ili pružanja usluga najmanje dva učesnika u koncentraciji ostvaren na tržištu Crne Gore veći od pet miliona eura u prethodnoj finansijskoj godini;

2) zajednički ukupni godišnji prihod od prodaje roba i/ili pružanja usluga učesnika u koncentraciji ostvaren na svjetskom tržištu u prethodnoj finansijskoj godini veći od 20 miliona eura, ako je najmanje jedan od učesnika koncentracije u tom periodu ostvario milion eura prihoda na teritoriji Crne Gore.

Agencija može, po saznanju za sprovedenu koncentraciju, naložiti učesnicima u koncentraciji da podnesu zahtjev za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije, ako njihov zajednički tržišni udio na relevantnom tržištu Crne Gore iznosi više od 60%.

Teret dokazivanja zajedničkog tržišnog udjela učesnika u koncentraciji je na Agenciji.

Prihod ostvaren unutar grupe učesnika u koncentraciji ne uzima se u obzir prilikom obračuna zajedničkog ukupnog godišnjeg prihoda iz stava 2 ovog člana.

Obračun zbira prihoda banaka, osiguravajućih društava i drugih finansijskih institucija

Član 62

U postupku procjene koncentracija koje obuhvataju banke, osiguravajuća društva i druge finansijske institucije kao učesnike u koncentracijama, zbir prihoda iz člana 61 stav 2 ovog zakona obračunava se na osnovu ukupnog prihoda iz njihovog redovnog poslovanja u finansijskoj godini koja prethodi godini u kojoj se sprovodi koncentracija, na sljedeći način:

1) za banke i druge finansijske institucije, nakon odbitka direktnih poreza koji se odnose na njih, uzima se zbir sljedećih prihoda:

- a) prihod od kamatnih stopa i slični prihod;
- b) prihod od hartija od vrijednosti koji obuhvata:
 - prihod od akcija i drugih hartija od vrijednosti sa promjenjivim prinosom,
 - prihod od udjela u privrednim subjektima,
 - prihod od akcija u povezanim privrednim subjektima;
- c) provizija;
- d) neto dobit po osnovu finansijskih poslovanja;
- e) drugi prihodi iz redovnog poslovanja;

2) za osiguravajuća društva koja obavljaju poslove osiguranja ili reosiguranja ukupna vrijednost bruto premije, nakon odbitka poreza i parafiskalnih doprinosa koji se naplaćuju po pozivu na iznose individualnih premija ili u vezi sa ukupnim obimom premija.

Zahtjev za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije

Član 63

Postupak za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije pokreće se na osnovu zahtjeva učesnika u koncentraciji koji se podnosi Agenciji.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se nakon izvršenja prve od sljedećih radnji:

- 1) zaključenja sporazuma ili ugovora;
- 2) objavljivanja javnog poziva, odnosno ponude ili zatvaranja javne ponude;
- 3) sticanja kontrole.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana može se podnijeti i kada učesnici na tržištu iskažu ozbiljnu namjeru za zaključenje ugovora, potpisivanjem pisma o namjeri, objavljivanjem namjere da učine ponudu ili na drugi način koji prethodi radnji iz stava 1 ovog člana.

Kada kontrolu nad cijelim ili nad djelovima jednog ili više učesnika na tržištu stiče drugi učesnik na tržištu, zahtjev podnosi učesnik na tržištu koji stiče kontrolu, a u slučaju zajedničkog ulaganja zahtjev podnose svi učesnici zajedno.

Učesnici na tržištu koji daju javnu ponudu u skladu sa zakonom kojim se uređuje preuzimanje akcionarskih društava, u slučaju sticanja kontrole iz člana 4 stav 3 ovog zakona, dužni su da o javnoj ponudi obavijeste Agenciju.

Bliži sadržaj i način podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije propisuje Ministarstvo.

Objavljivanje zahtjeva za koncentraciju

Član 64

Agencija je dužna da objavi podatke iz zahtjeva za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije u "Službenom listu Crne Gore", a naročito:

- 1) naziv, odnosno imena učesnika u koncentraciji;

- 2) prirodu i način koncentracije;
- 3) privredni sektor u okviru kojeg se koncentracija vrši.

Kriterijumi za procjenu koncentracije

Član 65

Agencija odlučuje o odobravanju koncentracije procjenom posljedica koncentracije na sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje efikasne konkurencije na tržištu Crne Gore, a naročito na stvaranje ili jačanje dominantnog položaja.

Procjena iz stava 1 ovog člana vrši se na osnovu sljedećih kriterijuma:

- 1) strukture i koncentrisanosti relevantnog tržišta;
- 2) stvarnih i potencijalnih konkurenata;
- 3) položaja na tržištu učesnika u koncentraciji i njihove ekonomske i finansijske moći;
- 4) mogućnosti izbora dobavljača i korisnika;
- 5) pristupa dobavljača ili korisnika nabavci ili tržištima;
- 6) pravnih i drugih prepreka za ulazak na relevantno tržište;
- 7) stepena unutrašnje i međunarodne konkurentnosti učesnika u koncentraciji;
- 8) kretanja ponude i potražnje relevantne robe, odnosno usluge;
- 9) kretanja tehničkog i ekonomskog razvoja;
- 10) interesa potrošača.

Učesnici u koncentraciji, uz zahtjev za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije, dostavljaju Agenciji, kao dio svojih obavještenja, dokumentaciju relevantnu za utvrđivanje činjenica iz st. 1 i 2 ovog člana.

Početak postupka kod procjene koncentracije

Član 66

Postupak procjene koncentracije počinje danom prijema urednog zahtjeva za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije.

U postupku procjene koncentracije primenjuju se odredbe čl. 41 st. 2, 3 i 4 i čl. 42 do 55 ovog zakona.

Odlučivanje po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije

Član 67

U postupku po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije Agencija će:

- 1) odbiti zahtjev za odobrenje koncentracije ako nijesu ispunjeni uslovi iz člana 61 ovog zakona;
- 2) obustaviti postupak ako podnosilac zahtjeva odustane od zahtjeva;
- 3) odobriti koncentraciju kada se procjenom efekata na osnovu kriterijuma iz člana 65 ovog zakona utvrdi da se tom koncentracijom značajno ne sprječava, ograničava ili narušava efikasna konkurencija, prvenstveno stvaranjem, odnosno jačanjem dominantnog položaja na tržištu.
- 4) odobriti koncentraciju uz nalaganje dodatnih mjera, uslova i obaveza koje učesnici u koncentraciji moraju da izvrše prije ili nakon sprovođenja koncentracije;
- 5) odbiti zahtjev kada se procjenom efekata na osnovu kriterijuma iz člana 65 ovog zakona utvrdi da bi se koncentracijom značajno ograničila efikasna tržišna

konkurencija na relevantnom tržištu, a naročito stvaranjem novog ili jačanjem postojećeg dominantnog položaja.

Ako se u postupku po zahtjevu iz stava 1 ovog člana osnovano može pretpostaviti da koncentracija predstavlja zabranjenu koncentraciju iz člana 18 ovog zakona, Agencija će rješenjem pokrenuti ispitni postupak za ocjenu koncentracije.

Učenik na tržištu koji je podnio zahtjev za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije je dužan da dostavi tačne i istinite podatke i činjenice.

Učesnici u koncentraciji su dužni da prekinu sprovođenje koncentracije do donošenja rješenja Agencije kojim se namjeravana koncentracija odobrava ili do isteka rokova iz člana 74 stav 3 ovog zakona.

Izuzetno od stava 4 ovog člana, učesnici u koncentraciji mogu da nastave realizaciju javne prodaje u skladu sa zakonom, pod uslovom da preuzimalac, odnosno sticalac kontrole ne vrši glasačka prava po upisu akcija ili udjela ili to čini isključivo sa ciljem zaštite vrijednosti preuzetog privrednog društva do izdavanja rješenja Agencije.

Agencija može, na obrazloženi prijedlog preuzimaoca, radi zaštite njegovih prava ili imovine preuzetog društva iz stava 5 ovog člana, po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije riješiti po hitnom postupku.

Agencija će poništiti rješenje kojim se koncentracija odobrava ako je rješenje donijeto na osnovu netačnih ili neistinitih podataka i činjenica.

Uslovno odobrenje koncentracije

Član 68

Ako Agencija procijeni da bi se sprovođenjem koncentracije spriječila, ograničila ili narušila konkurencija obavijestiće podnosioca zahtjeva za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije o bitnim činjenicama, okolnostima i zaključcima na kojima će zasnovati rješenje, radi izjašnjenja.

Podnosilac zahtjeva može u izjašnjenju iz stava 1 ovog člana predložiti mjere koje će sprovesti shodno članu 67 stav 1 tačka 4 ovog zakona, sa ciljem da sprovođenje koncentracije ne spriječi, ograniči ili naruši konkurenciju.

Ako Agencija utvrdi da se predloženim mjerama ne sprječava, ograničava ili narušava konkurencija donijeće rješenje kojim odobrava koncentraciju i naložiti sprovođenje mjera i rokove za njihovo sprovođenje, kao i način kontrole izvršavanja mjera.

Agencija će ukinuti rješenje kojim se koncentracija uslovno odobrava ako učesnici u koncentraciji ne sprovedu mjere iz stava 3 ovog člana.

Mjere za otklanjanje posljedica zabranjene koncentracije

Član 69

U slučaju sprovođenja koncentracije bez odobrenja Agencije iz člana 61 stav 1 ovog zakona ili koncentracije sprovedene suprotno odobrenju Agencije iz člana 68 stav 3 ovog zakona ili suprotno rješenju o odbijanju zahtjeva iz člana 67 stav 1 tačka 5 ovog zakona, Agencija može rješenjem utvrditi neophodne mjere i odrediti rokove za sprovođenje tih mjera.

Rješenjem iz stava 1 ovog člana, a u skladu sa članom 70 ovog zakona, Agencija može naročito:

- 1) naložiti otuđenje stečenih akcija ili udjela u društvu;

2) zabraniti ili ograničiti vršenje glasačkih prava koja daju akcije ili udjeli u upravljanju privrednim subjektima učesnicima u koncentraciji i naložiti prestanak kontrole nad zajedničkim ulaganjem ili drugih oblika sticanja kontrole iz člana 16 ovog zakona koji su doveli do zabranjene koncentracije i kako bi se ponovo uspostavilo stanje prije sprovođenja koncentracije.

Mjere ponašanja i strukturne mjere

Član 70

Rješenjem o utvrđivanju povrede konkurencije Agencija može da naloži mjere za otklanjanje utvrđene povrede konkurencije, odnosno sprječavanje njenog nastanka ili slične povrede i preduzimanje određene radnje ili zabranu preduzimanja određene radnje (mjere ponašanja).

Mjere iz stava 1 ovog člana moraju biti srazmjerne težini utvrđene povrede konkurencije, neophodne za njeno efikasno otklanjanje i u neposrednoj vezi sa aktima ili radnjama koje su izazvale povredu.

Ako se utvrdi postojanje povrede konkurencije i značajne opasnosti od ponavljanja iste ili slične povrede kao neposredne posljedice strukture učesnika na tržištu, Agencija može da odredi mjeru koja ima za cilj promjenu u strukturi učesnika na tržištu radi otklanjanja te opasnosti (strukturne mjere), odnosno vraćanja na strukturu koja je postojala prije nastupanja utvrđene povrede.

Strukturna mjera se određuje samo ako nema mogućnosti za određivanje jednako ili približno efikasne mjere ponašanja ili ako bi određivanje mjere ponašanja predstavljalo veći teret za učesnika na tržištu nego konkretna strukturna mjera, odnosno ako ranije izrečena mjera ponašanja povodom iste povrede konkurencije nije sprovedena u cjelini.

Strukturne mjere iz stava 3 ovog člana mogu biti mjere: prodaje (prenosa ili otuđenja) postojećeg privrednog društva, njegovog dijela ili grupe društava drugim licima koja nijesu povezana sa učesnikom na tržištu na koga se ove mjere odnose; raskid ugovora o zajedničkom ulaganju i osnivanju privrednog društva; ukidanje personalne povezanosti (upravni organi i organi odlučivanja u društvu), kao i druge mjere u skladu sa zakonom.

5. Procesne novčane kazne

Periodične novčane kazne

Član 71

Agencija može učesnika na tržištu koji nije ispunio obaveze naložene rješenjem kazniti periodičnom novčanom kaznom za svaki dan neispunjenja naložene obaveze, ako:

1) ne postupi po zahtjevu Agencije za dostavljanje ili saopštavanje traženih podataka ili dostavi ili saopšti netačne, nepotpune ili neistinite podatke i/ili, na poziv

Agencije, odbije dati usmenu izjavu i/ili se neopravdano ne odazove pozivu Agencije za davanje izjave iz čl. 53, 54 i 75 ovog zakona;

2) označi kao privilegovanu komunikaciju podatke ili dokumentaciju suprotno članu 48 ovog zakona;

3) ovlaštena lica ili zaposleni ometaju ili na drugi način onemogućavaju ovlaštena lica Agencije u sprovođenju radnji iz člana 45 ovog zakona, a naročito sa ciljem prikrivanja ili uništavanja dokumentacije;

4) ne pridržava se u cjelosti ili djelimično rješenjem utvrđenih mjera, uslova i rokova iz čl. 56, 57, 58, 59, 68, 69 i 70 ovog zakona.

Visinu periodične novčane kazne i rok za plaćanje Agencija određuje rješenjem.

Agencija rješenjem iz stava 2 ovog člana periodičnu novčanu kaznu određuje tako da se ukupni prihod učesnika na tržištu koji je ostvario u posljednjoj finansijskoj godini u kojoj postoje zaključeni finansijski izvještaji podijeli sa brojem dana u finansijskoj godini (prosječni dnevni prihod u prethodnoj finansijskoj godini), pa se procenat tako dobijenog iznosa za jedan dan pomnoži sa brojem dana, računajući od dana neispunjavanja obaveze naložene rješenjem Agencije do dana kada je učesnik na tržištu u cijelosti postupio po istom rješenju.

Najviša periodična novčana kazna ne može biti viša od 5% vrijednosti prosječnog dnevnog prihoda u prethodnoj finansijskoj godini, za svaki dan neispunjavanja naloženih obaveza iz stava 1 ovog člana, izračunatog od dana navedenog u tom rješenju.

Agencija će donijeti rješenje iz stava 2 ovog člana kada ocijeni da je periodična novčana kazna srazmjerna težini i trajanju radnje, odnosno neispunjavanje naloženih obaveza, posljedicama za druge učesnike na tržištu i za potrošače, odnosno kada je riječ o kratkom trajanju radnje, odnosno neispunjavanje naloženih obaveza, pa je stoga donošenje rješenja iz stava 2 ovog člana cjelishodno i ima odvrćajući efekat.

Prilikom određivanja iznosa periodične novčane kazne u obzir se uzima priroda, ozbiljnost i trajanje radnje, odnosno neispunjavanje naloženih obaveza iz stava 1 ovog člana.

U slučaju donošenja rješenja iz stava 2 ovog člana, a u vezi sa stavom 1 ovog člana, smatra se da periodična novčana kazna zamjenjuje novčanu kaznu za prekršaj iz člana 90 stav 1 tačka 4 ovog zakona i člana 91 stav 1 tač. 1 do 3, Agencija u tom slučaju neće podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom sudu, odnosno neće izdati prekršajni nalog za isti prekršaj.

Zastarjelost izricanja i izvršenja periodičnih novčanih kazni

Član 72

Rješenje o periodičnoj novčanoj kazni ne može se donijeti, ako protekne tri godine od dana kada je izvršena radnja koja predstavlja osnov za izricanje periodične kazne, odnosno propuštanje obaveze naložene rješenjem Agencije iz člana 71 stav 1 ovog zakona.

U slučaju kontinuiranih ili ponovljenih radnji, odnosno propuštanja izvršenja obaveza iz člana 71 stav 1 ovog zakona, rok zastare iz stava 1 ovog člana počinje teći od dana kada je takvo postupanje, odnosno propuštanje okončano.

Rok zastare iz stava 1 ovog člana prekida se sve dok je rješenje o periodičnoj novčanoj kazni Agencije predmet upravnog spora koji se vodi pred nadležnim sudom.

Svakim prekidom u smislu stava 3 ovog člana, rok zastare iz stava 1 ovog člana počinje ponovo da teče.

Periodične novčane kazne ne mogu se izvršiti ako protekne rok od tri godine od dana pravosnažnosti rješenja o periodičnoj novčanoj kazni ili pravosnažnosti odluke nadležnog suda.

Zastara iz stava 5 ovog člana počinje da teče od dana pravosnažnosti rješenja o periodičnoj novčanoj kazni ili od dana kada je učesniku na tržištu dostavljena pravosnažna odluka nadležnog suda.

Zastara iz stava 5 ovog člana prekida se svakom radnjom Agencije ili drugog nadležnog organa preduzetom radi izvršenja periodične novčane kazne.

Svakim prekidom u smislu stava 7 ovog člana, rok zastare iz stava 5 ovog člana počinje ponovo da teče.

6. Rješenja Agencije

Objavljivanje rješenja Agencije

Član 73

Rješenja iz čl. 56 i 57, člana 67 stav 1 tačka 5 i člana 69 ovog zakona objavljuju se na internet stranici Agencije, a dispozitiv tih rješenja u „Službenom listu Crne Gore“.

Prije objavljivanja rješenja iz stava 1 ovog člana stranke i zainteresovana lica u postupcima pred Agencijom dužni su da po prijemu rješenja, bez odlaganja, obavijeste Agenciju koji podaci iz rješenja treba da budu obuhvaćeni obavezom čuvanja poslovne tajne.

Rokovi za donošenje rješenja

Član 74

Rješenja iz čl. 56 i 57 ovog zakona Agencija donosi u roku od 24 mjeseca od dana dostavljanja rješenja o pokretanju postupka.

Rok iz stava 1 ovog člana može se produžiti najviše za 24 mjeseca ako iz opravdanih razloga nije donijeto rješenje u roku iz stava 1 ovog člana.

Agencija odlučuje po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije iz člana 67 stav 1 ovog zakona u roku od 30 dana od dana prijema urednog zahtjeva navedenog u potvrdi o urednosti zahtjeva.

Agencija je dužna da izda potvrdu o urednosti zahtjeva koja sadrži datum od kojeg se zahtjev smatra urednim.

Ako se u toku postupka pojavi sumnja da bi koncentracija mogla imati negativan uticaj na stanje konkurencije, Agencija je dužna da o zahtjevu odluči u roku od četiri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva.

Ako Agencija ne donese rješenje u roku iz st. 1 i 2 ovog člana, postupak se obustavlja.

Ako Agencija ne donese rješenje u rokovima iz stava 3 ovog člana, smatraće se da je zahtjev za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije odobren.

Kontrola nad izvršenjem rješenja

Član 75

Agencija može od učesnika na tržištu da zahtijeva dostavljanje izvještaja o ispunjavanju obaveza, mjera, uslova i rokova koji su određeni rješenjem donijetim na osnovu ovog zakona.

V. PRAVNA ZAŠTITA

Tužba u upravnom sporu

Član 76

Protiv rješenja koje donosi Agencija u postupcima koji se vode po ovom zakonu može se pokrenuti upravni spor.

U upravnom sporu iz stava 1 ovog člana, nadležni sud će obavezno uzeti u obzir potrebu hitnog odlučivanja.

Oslobađanje od plaćanja iznosa novčane kazne

Član 77

Učesnik u horizontalnom zabranjenom sporazumu može se osloboditi od plaćanja novčane kazne ako:

- 1) ispunjava opšte uslove utvrđene u članu 79 ovog zakona;
- 2) otkrije svoje učešće u sporazumu; i
- 3) prvi podnese dokaze:

- na osnovu kojih Agencija, u trenutku prijema zahtjeva, može da sprovede ispitni postupak povezan sa utvrđivanjem zabranjenog horizontalnog sporazuma, pod uslovom da Agencija još ne raspolaže dovoljnim dokazima za sprovođenje takve istrage ili još nije sprovela takvu istragu;

- koji su, prema ocjeni Agencije, dovoljni za utvrđivanje povrede konkurencije iz člana 8 ovog zakona, pod uslovom da Agencija još nije raspolagala dovoljnim dokazima za utvrđivanje takve povrede i da nijedan drugi učesnik na tržištu nije prethodno ispunio uslove za oslobađanje od novčane kazne u vezi sa tim zabranjenim sporazumom.

Oslobađanje od novčanih kazni ne može biti odobreno učesniku na tržištu, koji je prisilio druge učesnike na tržištu da se pridruže zabranjenom horizontalnom sporazumu ili da u njemu ostanu.

Učesnik na tržištu se obavještava da li su ispunjeni uslovi za oslobođenje od plaćanja novčane kazne, a ako to zatraži u pisanoj formi.

Ako podnosilac zahtjeva ne ispunjava uslove za oslobođenje od plaćanja novčane kazne, može da zatraži da se njegov zahtjev razmotri kao zahtjev za smanjenje iznosa novčane kazne.

Podnosilac zahtjeva može podnijeti zahtjeve i izjave iz ovog člana i čl. 78 do 81 ovog zakona na službenom jeziku ili jeziku u službenoj upotrebi u Crnoj Gori, ili na drugom zvaničnom jeziku Evropske unije koji je bilateralno dogovoren između Agencije i podnosioca zahtjeva.

Učesnik na tržištu može da podnosi izjave pisanim putem, pri čemu je Agencija dužna da obezbijedi i podnošenje izjava usmenim putem ili na drugi način kojim se učesniku na tržištu ne omogućava posjed, čuvanje ili nadzor podnesenih izjava.

Zahtjevi za oslobađanje od plaćanja novčane kazne ili umanjenje novčane kazne mogu se razmjenjivati između tijela nadležnih za zaštitu konkurencije u skladu sa Regulativom Savjeta (EZ) br. 1/2003 samo:

- 1) uz saglasnost podnosioca zahtjeva; ili
- 2) ako je tijelo za zaštitu konkurencije kojem se dostavlja zahtjev za oslobađanje od plaćanja novčane kazne ili umanjenje novčane kazne također primilo zahtjev za oslobađanje od novčane kazne ili za umanjenje novčane kazne u vezi sa istom povredom od istog podnosioca zahtjeva, pod uslovom da podnosilac zahtjeva nema pravo da povuče informacije koje je dostavio tijelu koji je zahtjev primio.

Bliže kriterijume za oslobađanje od plaćanja ili smanjenje iznosa novčane kazne, propisuje Vlada.

Agencija može i shodnom primjenom zakona kojim se uređuje prekršajni postupak, ukoliko se prihvati zahtjev za oslobađanje od novčane kazne, odnosno zahtjev za smanjenje iznosa novčane kazne, pisanim putem predložiti podnosiocu zahtjeva zaključivanje sporazuma o priznavanju krivice.

Ako Agencija ocijeni da su ispunjeni uslovi za oslobađanje od novčane kazne, podnosi predlog nadležnom sudu za oslobađanje ili smanjenje novčane kazne.

Umanjenje novčane kazne

Član 78

Učesniku na tržištu, koji ne ispunjava uslove za oslobađanje od novčane kazne, može se odobriti umanjenje novčane kazne.

Odredba stava 1 ovog člana, ne utiče na mogućnost da se umanjenje novčane kazne odobri učesniku na tržištu za povrede konkurencije koje nijesu u vezi sa zabranjenim horizontalnim sporazumom ili učesniku na tržištu koji je fizičko lice.

Umanjenje novčane kazne odobrava se samo ako podnosilac zahtjeva:

- 1) ispunjava opšte uslove utvrđene članom 79 ovog zakona;
- 2) otkriva svoje učešće u horizontalnom zabranjenom sporazumu; i
- 3) dostavi dokaze o navodnom zabranjenom sporazumu koji predstavljaju značajnu dodatnu vrijednost u cilju dokazivanja relevantnog kršenja, u odnosu na dokaze sa kojima je Agencija već raspolagala u trenutku podnošenja zahtjeva.

Ako podnosilac zahtjeva za umanjenje novčane kazne dostavi uvjerljive dokaze koji mogu da se iskoriste za utvrđivanje dodatnih činjenica koje dovode do povećanja kazni koje bi bile izrečene učesnicima horizontalnog zabranjenog sporazuma, te dodatne činjenice se neće uzimati u obzir prilikom utvrđivanja kazne koja se izriče podnosiocu zahtjeva koji je dostavio te dokaze.

Opšti uslovi za oslobađanje od plaćanja i smanjenje iznosa novčane kazne

Član 79

Učesnik na tržištu koji je učesnik horizontalnog sporazuma može se osloboditi od plaćanja novčane kazne ili mu se ta kazna može umanjiti ako:

- 1) najkasnije odmah po podnošenju zahtjeva za oslobađanje od plaćanja kazne okončao svoje učešće u navedenom zabranjenom sporazumu, osim radnji koje su, prema ocjeni Agencije, razumno neophodne za potrebe očuvanja integriteta ispitnog postupka;

2) da od trenutka podnošenja zahtjeva pa sve do okončanja postupka pred Agencijom, istinski, u potpunosti, kontinuirano i bez odlaganja sarađuje sa Agencijom, sve dok Agencija ne okonča postupak protiv svih učesnika obuhvaćenih ispitnim postupkom donošenjem odluke ili na drugi način ne obustavi postupak, pri čemu ta saradnja obuhvata:

a) dostavljanje Agenciji bez odlaganja sve relevantne informacije i dokaze koji se odnose na navodni horizontalni zabranjeni sporazum, a koji dođu u njegov posjed ili su mu dostupni, uključujući posebno:

- ime i prezime učesnika na tržištu;
- imena svih privrednih subjekata koji učestvuju ili su učestvovali u navodnom horizontalnom zabranjenom sporazumu;
- proizvode na koje se sporazum odnosi, obuhvaćena tržišta, trajanje i priroda ponašanja;

- informacije o svim prethodnim ili mogućim budućim zahtjevima za oslobađanje od ili smanjenje novčanih kazni podnijetim drugim tijelima nadležnim za konkurenciju, uključujući i organe trećih država, u vezi sa navodnim horizontalnim zabranjenim sporazumom;

3) je na raspolaganju Agenciji kako bi bez odlaganja odgovorio na svaki zahtjev koji može doprinijeti utvrđivanju relevantnih činjenica;

4) obezbijedi, odnosno ulaže razumne napore za dostupnost direktora, drugih ovlašćenih lica i zaposlenih za intervju sa Agencijom;

5) se uzdržava od uništavanja, falsifikovanja ili skrivanja relevantnih informacija ili dokaza, uključujući uzdržavanje od otkrivanja činjenice da je podnio zahtjev za oslobađanje od ili smanjenje novčanih kazni uključujući i sadržinu tog zahtjeva prije odlučivanja po zahtjevu, osim ako nije drugačije dogovoreno sa Agencijom;

6) prilikom razmatranja podnošenja zahtjeva za oslobađanje ili umanjeње novčane kazne ne smije da uništi, krivotvori ili prikrije dokaze o navodnom tajnom zabranjenom sporazumu ni da otkrije činjenicu da namjerava da podnese zahtjev, uključujući i njegovu sadržinu, osim Agenciji.

Odobrenje mjesta u redu za zahtjev

Član 80

Učesniku na tržištu koji namjerava da podnese zahtjev za oslobađanje od ili umanjeње novčanih kazni, može se odobriti mjesto u redu za podnošenje zahtjeva na period koji određuje Agencija prema sopstvenoj procjeni za svaki pojedinačni slučaj, kako bi se omogućilo tom podnosiocu zahtjeva pribavljanje informacija i dokaza neophodnih za ispunjavanje uslova za oslobađanje od novčanih kazni.

Učesnik na tržištu uz zahtjev iz stava 1 ovog člana dostavlja sljedeće informacije:

- a) ime i adresu podnosioca zahtjeva;
- b) razloge za zabrinutost koji su doveli do podnošenja zahtjeva;
- c) imena svih drugih učesnika na tržištu koji učestvuju ili su učestvovali u navodnom zabranjenom sporazumu;
- d) zahvaćene proizvode i teritorije;
- e) trajanje i vrstu navodnog zabranjenog horizontalnog sporazuma;

f) informacije o svim prethodnim ili mogućim budućim zahtjevima za oslobođenje ili umanjenje kazni podnijetim drugim tijelima nadležnim za konkurenciju, uključujući i tijela trećih država, u vezi sa istim navodnim zabranjenim horizontalnim sporazumom.

Sve informacije i dokaze koje podnositelj zahtjeva prikupi tokom perioda za koji mu je dodijeljeno mjesto u redu, smatraju se podnesenim u trenutku kada je podnijet zahtjev za određivanje tog mjesta u redu.

Skraćeni zahtjev

Član 81

Skraćeni zahtjev za oslobađanje od plaćanja ili smanjenje novčanih kazni podnosioca zahtjeva koji je podnio zahtjev za oslobađanje od plaćanja ili smanjenje novčanih kazni Evropskoj komisiji ili podnošenjem zahtjeva za određivanje mjesta u redu ili podnošenjem zahtjeva u vezi sa istim navodnim horizontalnim zabranjenim sporazumom, može se prihvatiti pod uslovom da se takav zahtjev odnosi na ponašanje koje utiče na više od tri države članice.

Skraćeni zahtjev iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) ime i adresu podnosioca zahtjeva;
- 2) imena drugih učesnika u navodnom horizontalnom zabranjenom sporazumu;
- 3) proizvode i teritorije na koje se sporazum odnosi;
- 4) trajanje i prirodu navodnog horizontalnog zabranjenog sporazuma;
- 5) državu članicu ili države članice u kojima se vjerovatno nalaze dokazi u vezi sa navodnim horizontalnim zabranjenim sporazumom; i
- 6) informacije o svim prethodnim ili mogućim budućim zahtjevima za oslobađanje od ili smanjenje novčanih kazni podnijetim drugim organima za konkurenciju, uključujući i organe trećih država, u vezi sa navodnim horizontalnim zabranjenim sporazumom.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, Evropska komisija ostvaruje komunikaciju sa podnosiocem zahtjeva dok ne utvrdi da li namjerava da vodi slučaj u cjelosti ili djelimično, uključujući i u svrhu davanja uputstava u vezi sa bilo kojim daljim internim istragama.

Prije zahtijevanja podnošenja potpunog zahtjeva, Agencija može od podnosioca zahtjeva tražiti samo pojašnjenja koja se odnose na informacije iz stava 2 ovog člana.

Tokom perioda iz stava 3 ovog člana, Agencija može tražiti informacije od Evropske komisije u vezi sa stanjem postupka.

Po prijemu skraćenog zahtjeva, Agencija će provjeriti da li je već primila zahtjev od drugog podnosioca u vezi sa istim navodnim horizontalnim zabranjenim sporazumom, i ako utvrdi da takav zahtjev nije primljen, Agencija će obavijestiti podnosioca zahtjeva ako njegov zahtjev ispunjava uslove iz stava 2 ovog člana.

Ako Evropska komisija obavijesti Agenciju da ne namjerava da vodi slučaj, u cijelosti ili djelimično, podnosiocu zahtjeva će biti pružena mogućnost da podnese puni zahtjev Agenciji.

Samo u izuzetnim okolnostima, kada je to potrebno radi razgraničenja ili dodjele predmeta, Agencija može od podnosioca zahtjeva da zatraži da podnese puni zahtjev prije obavještenja Evropske komisije iz stava 7 ovog člana, u kom slučaju Agencija određuje razuman rok podnosiocu zahtjeva za podnošenje potpunog zahtjeva sa

odgovarajućim dokazima i informacijama, čime se ne dovodi u pitanje njegovo pravo da i ranije dobrovoljno podnese potpuni zahtjev.

Ako podnosilac zahtjeva podnese potpuni zahtjev u skladu sa stavom 8 ovog člana u roku koji odredi Agencija, smatraće se da je taj zahtjev podniet u trenutku podnošenja skraćenog zahtjeva, pod uslovom da se odnosi na iste proizvode i oblasti i jednako trajanje navodnog zabranjenog horizontalnog sporazuma, kao i zahtjev koji je podniet Komisiji, koji je eventualno ažuriran.

Naknada štete

Član 82

Naknada štete koja je prouzrokovana aktima i radnjama koje predstavljaju povredu konkurencije u skladu sa ovim zakonom ostvaruje se u parničnom postupku pred nadležnim sudom u skladu sa zakonima kojim se uređuje parnični postupak i postupci naknade štete zbog povrede konkurencije na tržištu.

VI. SARADNJA SA EVROPSKOM KOMISIJOM I ORGANIMA DRUGIH DRŽAVA ČLANICA

Saradnja Agencije, pravosudnih organa i Evropske komisije

Član 83

U skladu sa Regulativom Savjeta (EU) br. 1/2003, sud nadležan za rješavanje privrednih sporova bez odlaganja obavještava Agenciju o svim sudskim postupcima koje vodi na osnovu člana 101 ili člana 102 UFEU.

Kada Evropska komisija u skladu sa Regulativom Savjeta (EU) br. 1/2003, nadležnom sudu iz stava 1 ovog člana podnese pisana izjašnjenja ili mišljenja o primjeni člana 101 ili člana 102 UFEU, taj sud bez odlaganja dostavlja kopiju tog pisanog izjašnjenja ili mišljenja Agenciji i strankama u postupku.

Kada Agencija u skladu sa Regulativom Savjeta (EU) br. 1/2003 dostavi nadležnom sudu iz stava 1 ovog člana pisana izjašnjenja ili mišljenja o primjeni člana 101 ili člana 102 UFEU, taj sud bez odlaganja dostavlja kopiju tog pisanog izjašnjenja ili mišljenja strankama u postupku.

Agencija i Evropska komisija mogu pisana izjašnjenja ili mišljenja iz st. 2 i 3 ovog člana, koja za sud nisu obavezujuća, podnositi u bilo kom trenutku sve do donošenja konačne odluke nadležnog suda iz stava 1 ovog člana, a mogu podnositi i usmena izjašnjenja uz prethodno odobrenje suda.

Kada, nakon što je u skladu sa članom 11 stav 3 Uredbe (EZ) br. 1/2003 obavijestila Evropsku komisiju, Agencija ocijeni da ne postoje razlozi za dalje vođenje postupka sprovođenja i, shodno tome, obustavi postupak u skladu sa članom 56 stav 3 ili 57 stav 2 ovog zakona, Agencija će o tome obavijestiti Evropsku komisiju.

Agencija će obavijestiti Evropsku mrežu za konkurenciju o izricanju privremenih mjera iz člana 58 zakona u slučajevima narušavanja konkurencije u smislu članova 101 i/ili 102 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije.

Kada nadležni sud iz stava 1 ovog člana, u smislu Regulative Savjeta (EU) br. 1/2003 zatraži mišljenje od Evropske komisije, sud o tome bez odlaganja obavještava stranke, a po prijemu, kopiju mišljenja dostavlja Agenciji i strankama u postupku.

Radi obezbjeđenja jedinstvene primjene prava konkurencije Evropske unije utvrđene Regulativom Savjeta (EU) br. 1/2003, odluke sudova iz stava 1 ovog člana o sporazumima ili postupanjima učesnika na tržištu u smislu člana 101 ili člana 102 UFEU, ne mogu biti u suprotnosti sa prethodnim odlukama Evropske komisije o istom pitanju.

Ako je pred Evropskom komisijom u toku postupak utvrđivanja povrede člana 101 ili člana 102 UFEU, nadležni sud može odlučiti da li će postupak nastaviti ili će zastati sa postupkom do donošenja konačne odluke Evropske komisije.

Sud iz stava 1 ovog člana dostavlja Agenciji kopiju svake odluke donijete na osnovu člana 101 ili člana 102 UFEU istovremeno sa njenim dostavljanjem strankama u postupku.

Međusobna pomoć Član 84

Ovlašćena lica Agencije mogu, bez donošenja rješenja o pokretanju postupka od strane Agencije, da:

1) sprovede ispitne postupke, dostavljaju zahtjeve za informacijama, uzimaju usmene izjave i prikupljaju informacije na osnovu zahtjeva Evropske komisije ili organa nadležnog za zaštitu konkurencije druge države članice u skladu sa ovim zakonom,

2) aktivno pomažu službenim i drugim licima ovlašćenim od Evropske komisije u sprovođenju ispitnih postupaka u skladu sa članom 20 Regulative (EU) br. 1/2003, u obimu određenom stavom 2 tog člana,

3) na osnovu zahtjeva nadležnog organa iz stava 1 ovog člana, utvrđuju da li se učesnici na tržištu pridržavaju istražnih radnji i odluka tog organa koje se odnose na ispitni postupak, zahtjev za dostavljanje podataka, prikupljanje informacija, prekid povrede konkurencije, privremene mjere ili utvrđene obaveze,

4) aktivno pomažu službenim i drugim licima ovlašćenim od Evropske komisije u sprovođenju ispitnih postupaka u skladu sa članom 13 Regulative (EU) br. 139/2004, u obimu određenom stavom 2 tog člana.

Kada Agencija obavlja istražne radnje u ime i za račun drugog nadležnog organa za zaštitu konkurencije države članice u skladu sa Uredbom (EZ) br. 1/2003, omogućiće službenim licima tog nadležnog organa, da učestvuju i aktivno pomažu ovlašćenim licima Agencije u sprovođenju ispitnih postupaka, posebno prilikom neposrednog uvida, davanja usmenih izjava ili prikupljanja informacija, pod nadzorom ovlašćenih službenika Agencije i u skladu sa ovlašćenjima koja Agencija koristi u skladu sa ovim zakonom.

Agencija i Evropska komisija, odnosno organ nadležan za zaštitu konkurencije druge države članice, koji je zatražio pomoć Agencije, mogu razmjenjivati informacije i koristiti ih kao dokazno sredstvo, u skladu sa ograničenjima iz člana 12 Regulative Savjeta (EU) br. 1/2003.

Prilikom sprovođenja radnji u skladu sa odredbama st. 1, 2, 3 i 5 do 8 ovog člana, organ uprave nadležan za poslove policije dužan je da pruži pomoć ovlašćenim licima Agencije i drugim ovlašćenim licima.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Agencija može organu nadležnom za zaštitu konkurencije druge države članice ili Evropskoj komisiji da dostavi izjavu podnosioca

zahtjeva za oslobađanje ili smanjenje novčane kazne, bez obzira na formu tog zahtjeva, i to:

1) na osnovu saglasnosti podnosioca zahtjeva za oslobađanje ili smanjenje novčane kazne; ili

2) kada je isto lice za istu povredu konkurencije podnijelo zahtjev za oslobađanje ili smanjenje novčane kazne Agenciji i organu nadležnom za zaštitu konkurencije druge države članice kome se izjava dostavlja ili Evropskoj komisiji, i u trenutku njenog dostavljanja, podnosilac zahtjeva ne može da povuče informacije iz zahtjeva koje je dostavio organu nadležnom za zaštitu konkurencije druge države članice ili Evropskoj komisiji.

Agencija dostavlja izjavu i zahtjev iz stava 5 ovog člana i nadležnom sudu radi odlučivanja u skladu sa ovim zakonom, ako je to primjenjivo.

Agencija dostavlja organima nadležnim za zaštitu konkurencije drugih država članica podatke neophodne za sprovođenje ovog zakona.

Odredbe st. 1 do 7 ovog člana primjenjuju se na *mutatis mutandis* na saradnju i koordinaciju Agencije sa Evropskom komisijom u postupcima koji se vode u skladu sa Uredbom 2022/1925/EU i na međusobnu pomoć sa nadležnim organima drugih država, ako je to predviđeno međunarodnim ugovorima koji obavezuju Crnu Goru.

Postupanje Agencije po zahtjevu nadležnog organa države članice za izvršenje novčane kazne

Član 85

Agencija će na zahtjev nadležnog organa druge države članice za izvršenje pravosnažne odluke kojom je utvrđena novčana kazna ili periodična novčana kazna, postupiti u skladu sa članom 86 stav 2 ovog zakona, samo ako je taj organ razumnim naporima utvrdio da učesnik na tržištu protiv kojeg se može izvršiti novčana kazna ili periodična novčana kazna nema dovoljno imovine u državi članici Evropske unije nadležnog organa podnosioca zahtjeva za naplatu novčane kazne.

Agencija može postupiti u skladu sa stavom 1 ovog člana i kada učesnik na tržištu protiv kojeg se može izvršiti novčana kazna ili periodična novčana kazna nema poslovno sjedište u državi članici Evropske unije nadležnog organa koji je podnio zahtjev za izvršenje novčane kazne ili periodične novčane kazne.

Odredba člana 86 stav 3 tačka 9 ovog zakona ne primjenjuje se u svrhe ovog stava 2 ovog člana.

Nadležni organ iz stava 1 ovog člana može da zahtijeva isključivo izvršenje pravosnažne odluke.

Na rokove zastare za izvršenje novčanih kazni primjenjuje se pravo države članice Evropske unije nadležnog organa podnosioca zahtjeva.

Postupak izvršenja novčanih kazni putem Jedinostvenog instrumenta

Član 86

Agencija postupa po zahtjevu iz člana 85 ovog zakona u skladu sa zakonom.

Zahtjevi iz člana 85 ovog zakona izvršavaju se bez odlaganja putem obrasca „Jedinstveni instrument“, uz koji se prilaže kopija odluke koja je predmet izvršenja.

Jedinstveni instrument iz stava 2 ovog člana sadrži sljedeće podatke:

- 1) ime i prezime, odnosno naziv i adresu učesnika na tržištu ili druge podatke na osnovu kojih se može utvrditi identitet učesnika na tržištu,
- 2) sažet prikaz relevantnih činjenica i okolnosti,
- 3) rezime priložene kopije odluke koja je predmet izvršenja ili obavještanja,
- 4) naziv, adresu i druge kontakt podatke Agencije,
- 5) rok za sprovođenje izvršenja (zakonski rokovi, rokovi zastare i slično),
- 6) podatke o odluci kojom se omogućava izvršenje u državi članici Evropske unije nadležnog organa podnosioca zahtjeva,
- 7) datum pravosnažnosti odluke,
- 8) iznos novčane kazne, i
- 9) informacije koje potvrđuju da je nadležni organ druge države članice podnosilac zahtjeva preduzeo razumne napore za izvršenje svoje pravosnažne odluke na svom području.

Jedinstveni instrument dostavlja se na crnogorskom jeziku, osim ako Agencija, nadležni organ druge države članice i podnosilac zahtjeva ne dogovore drugačije.

Jedinstveni instrument predstavlja osnov za izvršenje, ako sadrži podatke iz stava 3 ovog člana, i ne podliježe priznavanju, dopuni ili zamjeni u Crnoj Gori.

Agencija preduzima sve potrebne mjere radi postupanja po zahtjevu iz člana 85 ovog zakona, osim ako:

- 1) zahtjev nije u skladu sa uslovima iz ovog člana, ili
- 2) se utvrdi postojanje opravdanih razloga iz kojih bi izvršenje zahtjeva bilo u suprotnosti sa pravnim poretkom Crne Gore.

Ako Agencija namjerava da odbije zahtjev iz člana 85 ovog zakona ili da traži dodatne informacije, ostvariće komunikaciju sa nadležnim organom druge države članice podnosiocem zahtjeva.

Na zahtjev Agencije, nadležni organ koji je podnio zahtjev snosiće u cjelosti sve razumno nastale dodatne troškove, uključujući troškove prevođenja, rada i administracije, u vezi sa radnjama iz čl. 84 i 85 ovog zakona.

Agencija može da naplati cjelokupne troškove nastale u vezi sa radnjama iz člana 85 ovog zakona iz izrečenih novčanih kazni ili periodičnih novčanih kazni koje je prikupila u ime nadležnog organa koji je podnio zahtjev, uključujući troškove prevođenja, rada i administrativne troškove.

Ako izvršenje novčane kazne ili periodične novčane kazne ne bude realizovano, Agencija može naknadu navedenih troškova nastalih u vezi sa preduzetim mjerama u smislu člana 85 ovog zakona da zatraži od nadležnog organa države članice podnosioca zahtjeva.

Troškovi iz stava 10 ovog člana mogu se naplatiti od učesnika na tržištu protiv kog se novčana kazna izvršava.

Agencija će, ukoliko je to potrebno, novčane kazne ili periodične kazne koje nijesu izražene u eurima, izvršiti njihovu konverziju u eure po kursu koji važi na dan kada su novčane kazne ili periodične kazne izrečene.

U slučaju spora koji se odnosi na nezakonitost odluke koja se dostavlja ili koja se izvršava, kao i zahtjeva za dostavljanje ili izvršenje primjenjuje se pravo države članice u kojoj je sjedište nadležnog organa podnosioca zahtjeva.

U slučaju spora koji se odnosi na mjere izvršenja koje je donio nadležni organ države članice u kojoj se izvršava zahtjev ili spora u vezi sa valjanošću radnje koju je izvršio taj organ, nadležan je organ te države članice.

Postupanje Agencije po zahtjevu nadležnog organa države članice za obavještanje o prigovorima i drugim dokumentima

Član 88

Na zahtjev organa nadležnog za zaštitu konkurencije druge države članice, Agencija će, u ime tog organa koji podnosi zahtjev, obavijestiti adresata o:

- 1) svakoj izjavi o primjedbama u vezi sa navodnim povredama konkurencije i svakoj odluci kojom se primjenjuju pravila konkurencije;
- 2) svakom drugom aktu usvojenom u postupku izvršenja koji, prema važećem zakonu koji primjenjuje organ nadležan za zaštitu konkurencije druge države članice koji podnosi zahtjev, mora biti dostavljen adresatu; i
- 3) svim drugim relevantnim dokumentima koji se odnose na primjenu pravila konkurencije, uključujući dokumenta koja se odnose na izvršenje odluka kojima se izriču novčane kazne ili periodične kazne.

VII. NADZOR

Član 89

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

VIII. KAZNE NE ODREDBE

Prekršaji

Član 90

Novčanom kaznom u visini u visini do 10% ukupnog svjetskog godišnjeg prihoda koji je učesnik na tržištu ostvario u posljednjoj finansijskoj godini u kojoj postoje zaključeni finansijski izvještaji, a koja prethodi godini u kojoj je donijeta odluka o kažnjavanju, kazniče se učesnik na tržištu, ako:

- 1) dogovara zaključenje, zaključi ili izvrši sporazum kojim se sprječava, ograničava ili narušava konkurencija (član 8 stav 1);
- 2) izvrši radnju zloupotrebe dominantnog položaja (član 15);
- 3) sprovede zabranjenu koncentraciju (član 18);
- 4) ne pridržava se u cjelosti ili djelimično rješenjem utvrđenih mjera, uslova i rokova (čl. 56, 57, 58, 59, 68, 69 i 70).

Kada se prekršaj iz stava 1 ovog člana kojeg učini udruženje učesnika na tržištu odnosi na aktivnosti njegovih članova, maksimalni iznos novčane kazne izrečene udruženju ne može biti manji od 10% zbira ukupnog svjetskog prihoda svakog člana koji je aktivan na tržištu na koje utiče povreda koju je učinilo to udruženje.

Finansijska odgovornost svakog učesnika na tržištu iz stava 2 ovog člana ne smije da prelazi maksimalni iznos novčane kazne utvrđen u skladu sa stavom 1 ovog člana.

Ako se novčana kazna za prekršaj iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana izrekne udruženju učesnika na tržištu u skladu sa stavom 2 ovog člana, a udruženje učesnika na tržištu nije solventno, isto je dužno da od učesnika na tržištu koji su članovi udruženja učesnika na tržištu zatraži njihove doprinose radi plaćanja novčane kazne.

Ako doprinosi iz stava 4 ovog člana nijesu u potpunosti uplaćeni udruženju učesnika na tržištu u roku koji je odredio nadležni sud koji je izrekao novčanu kaznu, nadležni sud može naložiti plaćanje novčane kazne neposredno od bilo kojeg učesnika na tržištu koji je član udruženja učesnika na tržištu, a čiji su predstavnici bili članovi organa nadležnih za donošenje odluka tog udruženja učesnika na tržištu. Ako je to potrebno kako bi se osiguralo plaćanje novčane kazne u punom iznosu, nakon što nadležni sud tim učesnicima na tržištu naloži plaćanje novčane kazne, nadležni sud može takođe naložiti plaćanje preostalog iznosa novčane kazne od svakog od članova udruženja učesnika na tržištu, koji su djelovali na tržištu na kojem je došlo do prekršaja. Međutim, plaćanje na osnovu ovog stava ne zahtijeva se od učesnika na tržištu koji dokažu da nijesu sproveli odluku udruženja učesnika na tržištu koja predstavlja prekršaj i koji nijesu bili u saznanju da takva odluka postoji ili su se od takve odluke aktivno ogradili prije pokretanja prekršajnog postupka.

Član 91

Novčanom kaznom u visini u visini do 1% ukupnog svjetskog godišnjeg prihoda koji je učesnik na tržištu ostvario u posljednjoj finansijskoj godini u kojoj postoje zaključeni finansijski izvještaji, a koja prethodi godini u kojoj je donijeta odluka o kažnjavanju, kazniće se učesnik na tržištu, ako:

- 1) ovlašćena lica ili zaposleni ometaju ili na drugi način onemogućavaju ovlašćena lica Agencije u vršenju neposrednog uvida (član 45);
- 2) zloupotrijebi privilegovanu komunikaciju (član 48);
- 3) ne postupi po zahtjevu Agencije za dostavljanje ili saopštavanje traženih podataka ili dostavi ili saopšti netačne, nepotpune ili neistinite podatke i/ili, na poziv Agencije, odbije dati usmenu izjavu i/ili se neopravdano ne odazove pozivu Agencije za davanje izjave (čl. 53, 54 i 75);
- 4) u zahtjevu za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije ne dostavi tačne i istinite podatke i činjenice (član 67 stav 2);
- 5) ne prekine sprovođenje koncentracije do donošenja rješenja Agencije kojim se namjeravana koncentracija odobrava (član 67 stav 4).

Zastarjelost pokretanja prekršajnog postupka

Član 92

Postupak za utvrđivanje povrede konkurencije iz čl. 90 i 91 ovog zakona ne može se pokrenuti, ako protekne tri godine od dana kada je prekršaj izvršen.

Zastarjelost gonjenja nastaje u svakom slučaju kad protekne šest godina od dana kada je prekršaj izvršen.

IX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za usklađivanje akata

Član 93

Podzakonski akti donijeti na osnovu Zakona o zaštiti konkurencije („Službeni list CG“, br. 44/12, 13/18 i 145/21) uskladiće se sa ovim zakonom u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu.

Statut Agencije uskladiće se sa ovim zakonom u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Agencija će uskladiti opšta akta u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Status organa Agencije

Član 94

Predsjednik, članovi Savjeta, direktor i zamjenik direktora imenovani na osnovu Zakona o zaštiti konkurencije („Službeni list CG“, br. 44/12, 13/18 i 145/21) nastavljaju da obavljaju funkciju do isteka mandata.

Status zaposlenih u Agenciji

Član 95

Zaposleni u Agenciji nastavljaju sa radom na radna mjesta koja odgovaraju njihovom nivou kvalifikacije obrazovanja i za koja ispunjavaju druge propisane uslove.

Sa zaposlenima iz stava 1 ovog člana koji su zasnovali radni odnos u Agenciji na neodređeno vrijeme, direktor će zaključiti ugovore o radu na neodređeno vrijeme.

Ugovori o radu iz stava 2 ovog člana će se zaključiti u roku od 30 dana od usklađivanja akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije.

Postupci popune radnih mjesta započeti prije stupanja na snagu ovog zakona u skladu sa propisima kojim se uređuju prava i obaveze državnih službenika i namještenika okončaće se u skladu sa propisima koji su važili u vrijeme njihovog započinjanja.

Započeti postupci

Član 96

Postupci započeti do stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po zakonu po kojem su započeti.

Rok za donošenje podzakonskog akta

Član 97

Podzakonski akt iz člana 7 stav 3 i 77 stav 8 ovog zakona donijeće se u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Odložena primjena

Član 98

Odredba člana 34 stav 3 ovog zakona primjenivaće se od dana stupanja na snagu usaglašenog akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije.

Odredbe člana 52 st. 6, 7 i 8, člana 77 st. 5 i 7, člana 81 i čl. 83 do 88 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja

Član 99

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zaštiti konkurencije ("Službeni list CG", br. 44/12, 13/18 i 145/21).

Stupanje na snagu

Član 100

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona predstavlja član 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore („Službeni list CG“ br. 1/2007), kojim je propisano da se zakonom uređuju pitanja koja su od interesa za Crnu Goru.

Članom 140 Ustava Crne Gore zabranjeno je narušavanje i ograničavanje slobodne konkurencije i podsticanje neravnopravnog, monopolskog ili dominantnog položaja na tržištu.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Oblast zaštite konkurencije predstavlja jedno od ključnih područja ekonomskog sistema, koje ima neposredan uticaj na razvoj privrede, podsticanje investicione aktivnosti, unapređenje kvaliteta roba i usluga, kao i stvaranje uslova za efikasno funkcionisanje tržišta i niže cijene za potrošače. Efikasna zaštita konkurencije doprinosi stvaranju moderne, otvorene tržišne ekonomije i predstavlja važan preduslov za integraciju Crne Gore u jedinstveno tržište Evropske unije i šire međunarodne tržišne tokove.

Prvi Zakon o zaštiti konkurencije u Crnoj Gori („Službeni list RCG“, br. 69/2005 i 37/2007) predstavljao je važan korak u uspostavljanju sistema zaštite konkurencije, kojim je osnovana Uprava za zaštitu konkurencije kao funkcionalno nezavisno tijelo nadležno za primjenu pravila konkurencije. Dalji razvoj zakonodavnog okvira nastavljen je donošenjem novog Zakona o zaštiti konkurencije („Službeni list CG“, br. 44/12, 13/18 i 145/21), kojim je institucionalni okvir dodatno unaprijeđen i uspostavljena Agencija za zaštitu konkurencije kao samostalno i nezavisno pravno lice.

Međutim, praksa primjene postojećeg zakonskog okvira, kao i razvoj pravne tekovine Evropske unije u oblasti konkurencije, ukazali su na potrebu daljeg unapređenja normativnog i institucionalnog okvira. Posebno je uočena potreba za preciznijim uređenjem pojedinih instituta, jačanjem istražnih i izvršnih ovlaštenja Agencije, unapređenjem procesnih pravila postupka pred Agencijom, kao i jasnijim uređivanjem sistema sankcija za povrede konkurencije.

Donošenje novog zakona ima za cilj dalju harmonizaciju nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti zaštite konkurencije, naročito sa **Direktivom (EU) 2019/1** o ovlaštenjima organa država članica nadležnih za zaštitu konkurencije kako bi bili efikasniji u sprovođenju pravila konkurencije i o obezbjeđivanju pravilnog funkcionisanja unutrašnjeg tržišta (**ECN+ Direktiva**), kao i sa pravilima utvrđenim u **Regulativi Savjeta (EZ) br. 1/2003** o sprovođenju pravila konkurencije iz članova 101 i 102 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije.

ECN+ Direktiva posebno naglašava potrebu da nacionalna tijela za zaštitu konkurencije raspolažu adekvatnim ovlaštenjima, institucionalnom nezavisnošću i dovoljnim finansijskim, ljudskim i tehničkim resursima kako bi mogla efikasno

primjenjivati pravila konkurencije. U tom smislu, novim zakonom dodatno se jačaju nadležnosti Agencije, unapređuju istražna ovlašćenja, uređuje sistem procesnih garancija u postupku pred Agencijom, kao i mehanizmi saradnje sa Evropskom komisijom i organima za zaštitu konkurencije država članica Evropske unije. Istovremeno, zakonom se preciznije uređuje sistem sankcija za povrede konkurencije, uključujući mogućnost izricanja novčanih kazni do 10% ukupnog svjetskog godišnjeg prihoda učesnika na tržištu, čime se nacionalni sistem sankcionisanja dodatno usklađuje sa standardima prava Evropske unije.

Unapređenje zakonodavnog okvira u ovoj oblasti ima poseban značaj u kontekstu evropskih integracija Crne Gore, budući da je politika konkurencije jedan od ključnih elemenata funkcionisanja unutrašnjeg tržišta Evropske unije.

III. USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Predlog Zakona o zaštiti konkurencije usklađen je sa sljedećim izvorima prava EU:

- Direktiva (EU) 2019/1 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. decembra 2018. godine o ovlašćenjima organa država članica nadležnih za zaštitu konkurencije kako bi bili efikasniji u sprovođenju pravila konkurencije i o obezbjeđivanju pravilnog funkcionisanja unutrašnjeg tržišta;
- Uredbom Savjeta (EZ) br.1/2003 od 16. decembra 2002. godine o implementaciji pravila konkurencije postavljenih u članovima 81 i 82 Sporazuma
- Uredba Vijeća (EZ-a) br. 139/2004 o kontroli koncentracija između preduzetnika
- Uredba Komisije (EZ) br. 773/2004 od 07. aprila 2004.god. u vezi sa vođenjem postupka od strane Komisije u skladu sa članovima 81 i 82 Sporazuma o Evropskoj Zajednici

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

U GLAVI I. (član 1 do 6) uređuju se osnovne odredbe. Tako se članom 1 definiše da se ovim zakonom uređuje zaštita konkurencije na tržištu Crne Gore i druga pitanja od značaja za zaštitu konkurencije. Pored toga, izričito se uvodi pravilo da se u postupcima po ovom zakonu primjenjuju opšta načela prava Evropske unije i Povelja EU o osnovnim pravima. Time se u sam temelj zakona ugrađuje obaveza da se ovlašćenja Agencije (uvid, zahtjevi za informacije, privremene mjere i sankcije) sprovode u okviru standarda procesne pravičnosti, prava na odbranu i djelotvorne sudske zaštite, što je naročito važno imajući u vidu da se kasnijim odredbama proširuju i preciziraju istražni i prinudni mehanizmi.

Teritorijalna i personalna primjena definisani su članovima 2 i 3 Predloga zakona pa je propisano da je u pogledu teritorijalne primjene, ovaj zakon mjerodavan u pogledu akata i radnji učinjenih na teritoriji Crne Gore, ali i u odnosu na akte i radnje učinjene van njene teritorije, čije posljedice utiču ili bi mogle uticati na konkurenciju na tržištu Crne Gore. U dijelu personalne primjene, propisuje se da se zakon primjenjuje na sva pravna i fizička lica koja obavljaju privrednu djelatnost i učestvuju u proizvodnji i prometu roba, odnosno usluga na teritoriji Crne Gore, bez obzira na njihovo sjedište, državljanstvo ili prebivalište. Pored privrednih društava i drugih oblika obavljanja privredne djelatnosti, zakon se primjenjuje i na druge subjekte koji neposredno ili posredno učestvuju u tržišnim aktivnostima, uključujući poslovna udruženja, sindikate, sportske organizacije, ustanove, zadruge, kao i nosioce prava intelektualne svojine, ukoliko svojim djelovanjem utiču na konkurenciju na tržištu. Takođe, propisuje se da se zakon primjenjuje i na državne organe, organe državne uprave i organe lokalne samouprave kada obavljaju privrednu djelatnost i učestvuju u prometu roba ili usluga, čime se obezbjeđuje da svi subjekti koji djeluju na tržištu budu podvrgnuti pravilima konkurencije pod jednakim uslovima. Na ovaj način osigurava se širok obuhvat primjene zakona, u skladu sa savremenim standardima prava konkurencije.

S tim u vezi, članom 4 uređuje se primjena zakona na povezane učesnike na tržištu, odnosno definiše pojam kontrole između učesnika na tržištu. Propisuje se da se dva ili više učesnika na tržištu smatraju povezanim kada jedan učesnik ima kontrolu nad drugim ili nad više učesnika. Kontrola postoji u slučajevima kada jedan učesnik ima većinski vlasnički udio ili većinu glasačkih prava u drugom učesniku, pravo da imenuje većinu članova organa upravljanja ili ovlašćenih zastupnika, ili kada na drugi način ostvaruje odlučujući uticaj na upravljanje i vođenje poslova tog učesnika. U cilju pravilne primjene pravila konkurencije, zakon propisuje da se povezani učesnici na tržištu smatraju jednim učesnikom na tržištu.

Članom 5 propisuje se da se odredbe zakona primjenjuju i na učesnike na tržištu koji obavljaju djelatnosti od javnog interesa ili kojima je aktom nadležnog organa povjereno obavljanje određene djelatnosti. Na taj način se obezbjeđuje da pravila zaštite konkurencije važe i za subjekte koji pružaju javne usluge ili obavljaju djelatnosti od posebnog značaja za društvo, kada djeluju na tržištu. Istovremeno, predviđen je izuzetak u slučajevima kada bi primjena ovog zakona u značajnoj mjeri, stvarno ili pravno, spriječila obavljanje tih djelatnosti. Ovakvo rješenje omogućava balans između zaštite konkurencije i potrebe da se obezbijedi nesmetano obavljanje djelatnosti od javnog interesa. Radi pravne sigurnosti i pravilne primjene zakona, propisano je da je teret dokazivanja postojanja takvih okolnosti na učesniku na tržištu koji obavlja djelatnost od javnog interesa i koji se poziva na ovo izuzeće.

Članom 6 definiše se pojam relevantnog tržišta. U tom smislu, relevantno tržište proizvoda čine robe, odnosno usluge koje su međusobno zamjenjive s obzirom na njihove karakteristike, cijenu i uobičajenu upotrebu, dok relevantno geografsko tržište predstavlja područje na kojem učesnici na tržištu djeluju pod istim ili sličnim uslovima konkurencije. Takođe se propisuje da se postojanje, stepen i intenzitet konkurencije ocjenjuju u odnosu na određeno relevantno tržište, dok kriterijume i način njegovog utvrđivanja bliže propisuje Ministarstvo.

U GLAVI II. (član 7 do 18) uređuju se povrede konkurencije na tržištu.

Članom 7 definišu se povrede konkurencije i to kao *akti ili radnje, koje za cilj ili posljedicu, imaju ili mogu imati značajno ograničavanje, narušavanje ili sprječavanje konkurencije*. Kao oblici povrede konkurencije definisani su sporazumi kojima se sprječava, narušava ili ograničava konkurencija i zloupotreba dominantnog položaja.

Takođe se propisuje da se pravni akti Evropske unije koji nijesu preneseni u ovaj zakon ili podzakonske akte mogu koristiti kao bliži kriterijumi i metodološki okvir za tumačenje i primjenu odredaba zakona u postupcima zaštite konkurencije. Radi obezbjeđivanja pravne sigurnosti i transparentnosti, predviđeno je da se lista tih pravnih akata utvrđuje propisom Vlade, uz objavljivanje njihovog prevoda na crnogorski jezik.

Predlogom zakona se navode *vrste sporazuma*, kao svi oblici ugovora, dijelova ugovora, izričiti ili prećutni dogovori, usaglašene prakse, kao i odluke udruženja učesnika na tržištu, koje za cilj ili posljedicu imaju značajno sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije na teritoriji Crne Gore (član 8). Teret dokazivanja postojanja zabranjenog sporazuma je na Agenciji.

Izuzeci od zabranjene vrste sporazuma: odredbom člana 9 Predloga zakona propisani su opšti uslovi koje svi oblici izuzetaka od zabrane navedenih sporazuma moraju da ispune: doprinos unapređenju proizvodnje i prometa ili podsticaj tehničkom ili ekonomskom napretku, ako istovremeno obezbjeđuju pravičan dio koristi za potrošače, kao i ako ne nameću drugim učesnicima na tržištu ograničenja koja nisu neophodna za postizanje cilja sporazuma, odnosno ne omogućavaju uklanjanje konkurencije na relevantnom tržištu ili njegovom dijelu. Članom 10 definišu se vertikalni i horizontalni sporazumi dok se članom 11 Za određene kategorije sporazuma, koji mogu sadržati elemente restriktivnosti, predviđena je mogućnost izuzeća na osnovu posebnih uredbi Vlade, kojima se propisuje koje su kategorije tih sporazuma, i pod kojim posebnim uslovima, pored opštih uslova iz člana 9 Predloga zakona, se može vršiti njihovo izuzeće.

Članom 12 Predloga zakona ukida se potreba za odobrenjem Agencije za pojedinačno izuzeće i uvodi se sistem samoprocjene, dok se u slučaju ispitnog postupka teret dokazivanja da su uslovi izuzeća ispunjeni stavlja na učesnika sporazuma. Time se zakon funkcionalno usklađuje sa modernim pristupom primjene pravila konkurencije: sporazumi se ne "certifikuju" unaprijed, već se ocjena izuzeća vrši kada je to procesno relevantno, a učesnik koji izuzeće ističe mora ga potkrijepiti.

U članu 13 Predloga zakona propisana je posebna kategorija restriktivnih sporazuma - *sporazumi male vrijednosti*, na koje se, takođe, ne primjenjuje zabrana iz člana 8 Predloga zakona. Naime, ovi sporazumi su, u skladu sa principom „*de minimis*“, sporazumi malog značaja i kao takvi ne mogu da ugroze slobodnu konkurenciju na tržištu i stoga se izuzimaju od obaveze prijavljivanja i podnošenja zahtjeva za pojedinačno izuzeće.

Dominantan položaj i zloupotreba dominantnog položaja: Pojam dominantnog položaja na tržištu (član 14) obuhvata dvije moguće situacije u kojima se može utvrditi da određeni učesnik na tržištu ima status dominantnog učesnika:

- ako nema konkurenciju na relevantnom tržištu ili je ista beznačajna;
- ako ima značajno bolji ekonomski položaj u odnosu na konkurente, uzimajući u obzir: tržišne udjele, ekonomsku i finansijsku snagu, pristup tržištima snabdjevanja i distribucije, kao i pravne i činjenične prepreke za pristup drugih učesnika na isto tržište i dr.

Predlogom zakona utvrđena je pretpostavka postojanja dominantnog položaja u slučaju tržišnog udjela od 50% i više, odnosno 60% i više kod kolektivne dominacije. Posebno je potrebno napomenuti, da tržišni udio predstavlja pomoćni kriterijum i da nikako ne predstavlja neoborivu pretpostavku. Agencija će morati kod definicije dominantnog položaja u svakom slučaju prije svega provjeriti postojanje svih potencijalnih elemenata iz stava 1 člana 14.

Dominantan položaj ne predstavlja povredu konkurencije, ali zloupotreba istog jeste, i kao takva zabranjena je odredbom člana 15 Predloga zakona. Ova zabrana je izuzetno široko postavljena i može obuhvatiti sve oblike ponašanja učesnika na tržištu, za kojeg je prethodno utvrđeno postojanje dominantnog položaja, a koji potpadaju pod opšte uslove povrede konkurencije. Na taj način uvedena je nova definicija dominantnog položaja, tako da je dominantan položaj definisan prema novoj analizi Significant Impediment of Effective Competition ("SIEC-test"-u). Naposljetku, ovim članom je propisano da je teret dokazivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja na Agenciji.

Pojam koncentracije: svi oblici spajanja dva ili više učesnika na tržištu, statusnog, ugovornog, zajedničkog ulaganja, putem sticanja imovine ili imovinskih prava, prava iz hartija od vrijednosti, spadaju u pojam koncentracije tih učesnika, pod uslovom da jedan ili više učesnika stiče kontrolu nad drugim učesnikom ili učesnicima. Kontrola je odlučujuća okolnost za nastupanje koncentracije, a ona se utvrđuje pod istim uslovima koji se primenjuju kao kriterijum za povezana lica iz člana 4 Predloga zakona.

Izuzeci: Propisuju se izuzeci u kojim slučajevima se smatra da nije nastala koncentracija, i odnosi se na situacije u kojima finansijske i investicione organizacije stiču udjele bez korišćenja tih prava na upravljanje poslovanjem zavisnog učesnika na tržištu, kao i na posebne uslove u vezi sa tim.

Odredbe člana 18 Predloga zakona na području koncentracija nesumnjivo omogućavaju primjenu važećeg SIEC testa (*Significant Impediment of Effective Competition – značajno narušavanje efikasne konkurencije*), koji je na snazi od reforme prava i politike konkurencije u Evropskoj Uniji od 1.5.2004 i koji je zamijenio do tada primjenjivan „test dominantnog učesnika“. Za razliku od prethodno primjenjivanog testa, zabranjene su one koncentracije, koje značajno narušavaju

konkurenciju, bez obzira na to, da li stvaraju ili jačaju već postojeći dominantan položaj.

U GLAVI III *Agencija za zaštitu konkurencije* (član 19 do 39) uređuje se položaj, nadležnost i organi Agencije za zaštitu konkurencije. Agencija se definiše kao samostalno i nezavisno pravno lice, detaljno se nabrajaju poslovi, uvodi se ovlašćenje određivanja prioriteta u primjeni ključnih materijalnih odredbi (čl. 8 i 15), i izričito se propisuje zabrana traženja ili primanja uputstava. Ovim se obezbjeđuje da Agencija djeluje profesionalno, nepristrasno i usmjereno na javni interes zaštite konkurencije, uz istovremeno jačanje upravljačkog kapaciteta.

Odredbom člana 19 se taksativno utvrđuju poslovi Agencije, koji obuhvataju praćenje i analizu uslova konkurencije na tržištu, odlučivanje o koncentracijama, preduzimanje mjera u slučaju povrede konkurencije, vođenje upravnih postupaka, davanje mišljenja i stručnih osnova za izradu propisa, kao i saradnju sa međunarodnim i nacionalnim institucijama u ovoj oblasti. Takođe se uređuju i poslovi u vezi sa pokretanjem prekršajnih postupaka, vođenjem evidencija i statističkih podataka, kao i izvještavanjem Vlade i Skupštine o radu Agencije.

Propisuje se i ovlašćenje Agencije da određuje prioritete u svom radu radi efikasnijeg sprovođenja postupaka u vezi sa zabranjenim sporazumima i zloupotrebom dominantnog položaja, te da na osnovu utvrđenih prioriteta odlučuje o pokretanju ispitnog postupka po službenoj dužnosti.

Radi obezbjeđivanja institucionalne nezavisnosti, propisano je da predsjednik i članovi Savjeta Agencije, direktor, zamjenik direktora i zaposleni u Agenciji ne smiju tražiti niti primati uputstva od državnih organa, organa lokalne samouprave, pravnih lica ili drugih subjekata prilikom obavljanja poslova iz nadležnosti Agencije. Na taj način obezbjeđuje se nepristrasno i profesionalno sprovođenje pravila zaštite konkurencije.

Nadalje, odredbama čl. 20–39 uređuju se pravni položaj, organizacija, način rada, upravljanje i finansiranje Agencije za zaštitu konkurencije, kao i druga pitanja od značaja za njen rad i funkcionisanje.

Tako se članom 20 uređuje pravni položaj Agencije, propisujući da Agencija za svoj rad odgovara Vladi, da ima svojstvo pravnog lica sa sjedištem u Podgorici i da se upisuje u Centralni registar privrednih subjekata. Takođe se propisuje donošenje statuta kao osnovnog opšteg akta kojim se bliže uređuju unutrašnja organizacija, nadležnosti organa i način rada Agencije. Članom 21 propisuje se da su organi Agencije Savjet i direktor Agencije, čime se uspostavlja dvostepena struktura upravljanja Agencijom.

Čl. 22–28 uređuju sastav, način imenovanja, mandat, ograničenja, prestanak mandata i nadležnosti Savjeta Agencije, kao i način njegovog odlučivanja i dužnosti predsjednika Savjeta. Ovim odredbama uređuje se postupak imenovanja predsjednika i članova Savjeta putem javnog konkursa, utvrđuju se uslovi i kriterijumi za njihovo imenovanje, kao i ograničenja koja imaju za cilj obezbjeđivanje njihove profesionalne i političke nezavisnosti. Takođe se uređuju razlozi i postupak za prestanak mandata i razrješenje, nadležnosti Savjeta u donošenju ključnih akata i odluka Agencije, način

odlučivanja Savjeta, kao i dužnosti predsjednika Savjeta u organizovanju i vođenju rada ovog organa.

Čl. 29–33 uređuju rukovođenje Agencijom i položaj direktora i zamjenika direktora Agencije. Propisuje se da Agencijom rukovodi direktor, koji ima zamjenika, kao i način njihovog imenovanja putem javnog konkursa, trajanje mandata, uslovi i ograničenja za imenovanje, njihova ovlaštenja, kao i razlozi i postupak za razrješenje. Ovim odredbama utvrđuju se i ključna ovlaštenja direktora koja se odnose na zastupanje Agencije, organizovanje i rukovođenje njenim radom, predlaganje akata Savjetu i staranje o izvršenju odluka Savjeta.

Članom 34 uređuju se prava i obaveze predsjednika i članova Savjeta, direktora, zamjenika direktora i drugih zaposlenih u Agenciji, uključujući pitanja radnog statusa i zarada. Članom 35 propisuju se prava predsjednika i članova Savjeta, direktora i zamjenika direktora po prestanku funkcije, uključujući mogućnost raspoređivanja u Agenciji ili ostvarivanja prava na naknadu pod propisanim uslovima.

Čl. 36 i 37 uređuju se izvori sredstava i način finansiranja rada Agencije, uključujući sredstva iz budžeta Crne Gore, naknade koje se plaćaju u postupcima pred Agencijom i druge izvore u skladu sa zakonom, kao i postupak utvrđivanja i odobravanja tih sredstava.

Članom 38 propisuje se obaveza Agencije da donosi godišnji program rada, kao i da podnosi Vladi i Skupštini izvještaj o radu za prethodnu godinu, čime se obezbjeđuje transparentnost i odgovornost u radu Agencije. Članom 39 uređuju se obaveze u vezi sa zaštitom tajnih i povjerljivih podataka u radu Agencije, uključujući obavezu čuvanja tajnosti podataka i nakon prestanka funkcije ili radnog odnosa.

Na ovaj način obezbjeđuje se cjelovito normativno uređenje organizacije, nadležnosti i funkcionisanja Agencije, kao centralnog tijela nadležnog za sprovođenje politike zaštite konkurencije.

U GLAVI IV (član 39 do 63) uređuje se postupak pred Agencijom

Primjena upravnog i prekršajnog postupka: u postupku pred Agencijom, predviđena je supsidijarna i dopunska primjena pravila opšteg upravnog i prekršajnog postupka, kada nije drugačije propisano Predlogom zakona.

Stranka u postupku pred Agencijom: Predlogom Zakona je predviđeno da samo učesnik na tržištu čiji su akti i radnje predmet postupka, ima svojstvo stranke u postupku. Ovakva odredba je u funkciji ekonomičnosti postupka, ali i specifične prirode stvari koje su predmet ispitivanja pred Agencijom, koje po pravilu uključuju podatke o načinu i uslovima poslovanja, ostvarenim rezultatima, poslovnim vezama, gdje bi neposredan uvid u te podatke od strane lica sa suprotnim, ekonomskim interesima, moglo da izazove značajne štetne posljedice za stranku čije se poslovanje ispituje, bez obzira na ishod postupka.

Pokretanje postupka: postupci ispitivanja povrede konkurencije, pokreću se po službenoj dužnosti. Inicijativu za pokretanje tog postupka mogu uputiti Agenciji sva lica i državni organi, koji raspolažu informacijama o indicijama povrede konkurencije.

Postupak se pokreće rješenjem koji donosi direktor Agencije koje se može objaviti u „Službenom listu Crne Gore“ i na internet stranici Agencije. Postupak za odobrenje koncentracije pokreće se po zahtjevu stranke i to za odobrenje koncentracije (član 42).

Skraćeni postupak: ovom odredbom propisano je ovlašćenje neposrednog odlučivanja nadležnog organa, u ovom slučaju direktora Agencije, bez sprovođenja ispitnog postupka, odnosno na osnovu navedenih činjenica i podnijetih dokaza, ili činjenica poznatih Agenciji (na osnovu evidencija i analiza kojima raspolaže Agencija, odnosno podataka poznatih u javnosti i time dostupnih i Agenciji).

Ispitni postupak: ovim odredbama se dopunjuju pravila opšteg upravnog postupka, u pogledu izvođenja dokaza. Posebno je predviđena nadležnost direktora Agencije za donošenje zaključka o izvođenju neposrednog uvida.

Članom 45 propisuje se da direktor Agencije može donijeti rješenje o vršenju neposrednog uvida kada je to neophodno radi prikupljanja podataka u postupku pred Agencijom. Ovom odredbom uređuju se i ovlašćenja ovlašćenih lica Agencije prilikom sprovođenja neposrednog uvida, koja obuhvataju ulazak i pregled poslovnih prostorija, vozila, zemljišta i drugih prostora u kojima učesnik na tržištu obavlja djelatnost, pregled poslovnih knjiga i druge dokumentacije bez obzira na medijum na kojem su sačuvani, kopiranje ili privremeno oduzimanje dokumentacije, uzimanje izjava od odgovornih i zaposlenih lica, kao i preduzimanje drugih radnji potrebnih za sprovođenje postupka. Takođe se uređuje mogućnost zapečaćivanja poslovnih prostorija i dokumentacije tokom trajanja neposrednog uvida, kao i ovlašćenje da se od učesnika na tržištu zahtijeva dostavljanje dokumentacije i podataka u određenom roku. Radi efikasnog sprovođenja postupka, predviđena je i obaveza organa nadležnog za policijske poslove da, na zahtjev Agencije, pruži pomoć u sprovođenju pojedinih radnji u postupku, naročito u slučaju ometanja ili nepostupanja po nalogima ovlašćenih lica Agencije.

Članom 46 uređuje se mogućnost vršenja neposrednog uvida i u prostorijama, na zemljištu ili u sredstvima prevoza koji nijesu poslovne prostorije učesnika na tržištu ili udruženja učesnika na tržištu, uključujući i privatne objekte, sredstva prevoza ili zemljište direktora, članova organa upravljanja i zaposlenih, ukoliko postoji osnovana sumnja da se u tim prostorijama nalazi dokumentacija relevantna za utvrđivanje povrede konkurencije iz čl. 8 i 15 ovog zakona. U cilju zaštite prava i zakonitosti postupanja, propisano je da se takav neposredni uvid može sprovesti samo na osnovu prethodnog rješenja Upravnog suda Crne Gore, donijetog na zahtjev Agencije, pri čemu je sud dužan da o tom zahtjevu odluči u kratkom roku. Takođe se propisuje sadržaj rješenja kojim se odobrava vršenje neposrednog uvida, kao i shodna primjena odredaba koje uređuju neposredni uvid u poslovnim prostorijama učesnika na tržištu.

Privilegovana komunikacija: predviđeno je da sva komunikacija između stranke i njenog punomoćnika, koja se neposredno odnosi na postupak, ima svojstvo privilegovane komunikacije. Prije donošenja odluke o povredi konkurencije, Agencija je dužna da obavijesti stranku o bitnim činjenicama, dokazima i elementima na kojima će zasnovati rješenje, dok stranka ima pravo prigovora u roku od osam dana od dana

prijema obavještenja, pri čemu je posljednjim stavom ovog člana propisano da Agencija neće razmatrati neblagovremene prigovore.

Po pravilu, Agencija odlučuje bez održavanja usmene rasprave, osim ako učesnik na tržištu koji je stranka u postupku ne zatraži usmenu raspravu ili Agencija po sopstvenoj procjeni u toku postupka utvrdi da je potrebno da se usmena rasprava održi. Pritom, Agencija može pozvati na usmenu raspravu ili tražiti pismeno izjašnjenje od bilo kog drugog lica, ako je to potrebno za pravilno i potpuno utvrđivanje činjenica i okolnosti u postupku.

Saradnja Agencije: propisana je obaveza saradnje državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne uprave i lokalne samouprave i drugih pravnih lica koja vrše javna ovlašćenja sa Agencijom. Izvođenje dokaza i adekvatna i blagovremena saradnja sa drugim državnim organima ima naročito veliki značaj za ishod postupaka pred Agencijom, te stoga i za ostvarivanje kontrolne funkcije Agencije. Polazeći od toga posebno je predviđena obaveza pružanja podataka kojima raspolažu drugi državni organi i organizacije.

Članom 52 uređuje se institut zaštite izvora podataka i određenih podataka koji su dostavljeni Agenciji u postupku, kada bi njihovo otkrivanje moglo prouzrokovati štetu licu koje ih je dostavilo. Propisuje se da Agencija može, na zahtjev stranke u postupku, podnosioca inicijative ili trećeg lica koje je dostavilo podatke, odrediti mjeru zaštite takvih podataka ukoliko ocijeni da je zahtjev opravdan i da je potreba zaštite tih podataka značajnija od interesa javnosti za obavješćavanje. Takođe se propisuje da Agencija može odrediti zaštitu podataka i po službenoj dužnosti, kao i da zaštićeni podaci nemaju svojstvo informacija od javnog značaja. Posebno se uređuje pristup informacijama koje se odnose na zahtjeve za oslobođenje ili umanjeње novčane kazne, u cilju zaštite efikasnosti instituta oslobođenja od kazne i prava stranaka na odbranu u postupku.

Članom 53 uređuje se obaveza učesnika na tržištu i drugih pravnih i fizičkih lica da, na zahtjev Agencije, dostave podatke, dokumentaciju i druge informacije od značaja za utvrđivanje činjenica u postupku koji se vodi u skladu sa ovim zakonom, kao i da daju usmene izjave na poziv Agencije. Takođe se propisuje sadržaj zahtjeva za dostavljanje podataka i dokumentacije, kao i obaveza da zahtjev sadrži upozorenje na posljedice nedostavljanja traženih podataka. Ovom odredbom dodatno se propisuje da se lice kojem je upućen zahtjev ne može pozivati na poslovnu tajnu kao razlog za odbijanje dostavljanja podataka ili dokumentacije, čime se obezbjeđuje efikasno sprovođenje postupaka zaštite konkurencije.

Sektorske analize mogu se pokrenuti u slučajevima kada kretanje cijena ili druge okolnosti ukazuju na mogućnost sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja konkurencije. U cilju sprovođenja sektorskih analiza, Agenciji se daje ovlašćenje da od učesnika na tržištu zahtijeva dostavljanje podataka, dokumentacije, sporazuma, odluka i drugih informacija relevantnih za utvrđivanje stanja konkurencije, kao i da sprovodi odgovarajuća istraživanja. Takođe se propisuje sadržaj zahtjeva za dostavljanje podataka i dokumentacije, kako bi se obezbijedila pravna sigurnost i transparentnost

postupanja Agencije. Odredbom se dodatno propisuje mogućnost da Agencija, tokom sprovođenja sektorske analize, vrši neposredni uvid u skladu sa članom 45 ovog zakona, čime se obezbjeđuju adekvatni mehanizmi za prikupljanje relevantnih informacija. Na kraju, predviđa se mogućnost objavljivanja izvještaja o sprovedenim sektorskim analizama na internet stranici Agencije, čime se doprinosi transparentnosti rada Agencije i informisanju javnosti o stanju konkurencije na tržištu.

Akti Agencije: Agencija donosi odluke o povredi konkurencije, odnosno o pojedinačnom izuzeći i odobrenju ili zabrani koncentracije, u obliku rješenja. Tako se članom 56 uređuje postupanje Agencije u slučajevima kada utvrdi postojanje zabranjenog sporazuma u smislu člana 8 ovog zakona. U tom slučaju Agencija rješenjem može zabraniti sprovođenje takvog sporazuma i naložiti strankama preduzimanje odgovarajućih mjera radi otklanjanja povrede konkurencije i uspostavljanja efikasne konkurencije na tržištu. Takođe se propisuje da Agencija može obustaviti ispitni postupak kada utvrdi da ne postoje zakonski uslovi za njegovo dalje vođenje ili da sporazum ispunjava uslove za izuzeće. Članom 57 se propisuje da Agencija rješenjem može utvrditi postojanje dominantnog položaja i radnje kojima se on zloupotrebljava, zabraniti takvo postupanje i naložiti odgovarajuće mjere radi otklanjanja povrede konkurencije. Takođe se propisuje mogućnost obustavljanja ispitnog postupka ukoliko Agencija utvrdi da ne postoje zakonski uslovi za njegovo dalje vođenje.

Privremene mjere: uređuje se ovlašćenje Agencije da tokom trajanja postupka ispitivanja povrede konkurencije odredi privremene mjere, ako se utvrdi da postoji opasnost od nastupanja nenadoknadive štete, kao posljedice radnji ili akata koje su predmet ispitivanja u tom postupku. Tako se propisuje da Agencija može rješenjem naložiti prestanak spornih radnji ili primjene akata, odnosno obavezu preduzimanja određenih radnji ili uzdržavanja od njihovog preduzimanja, radi sprječavanja ili otklanjanja štetnih posljedica. Takođe se uređuje trajanje privremenih mjera, koje može trajati do donošenja konačne odluke u postupku, uz mogućnost njihovog produženja ako je to neophodno i opravdano.

Članom 59 uređuje se mogućnost prihvatanja obaveza koje predloži stranka u postupku radi otklanjanja negativnih efekata njenog postupanja ili propuštanja postupanja na tržištu. Ukoliko Agencija ocijeni da predložene mjere mogu obezbijediti ponovno uspostavljanje efikasne konkurencije na tržištu, može rješenjem naložiti njihovo sprovođenje i obustaviti ispitni postupak. Takođe se propisuje mogućnost ponovnog pokretanja postupka ukoliko se utvrdi da mjere nijesu sprovedene ili su okolnosti na osnovu kojih je rješenje donijeto bitno izmijenjene.

Postupak kod izuzeća: Članom 60 uređuje se ovlašćenje Agencije da izvrši procjenu sporazuma koji je obuhvaćen grupnim izuzećem, ukoliko postoje okolnosti koje ukazuju da efekti tog sporazuma, pojedinačno ili kumulativno sa sličnim sporazumima na relevantnom tržištu, ne ispunjavaju uslove za izuzeće propisane ovim zakonom.

U slučaju da Agencija u postupku procjene utvrdi da takav sporazum proizvodi efekte koji su suprotni uslovima za izuzeće, propisuje se da Agencija rješenjem može ukinuti

primjenu grupnog izuzeća za taj sporazum. Na taj način obezbjeđuje se kontrola primjene grupnih izuzeća i sprječava mogućnost da sporazumi koji imaju negativne efekte na konkurenciju ostanu izuzeti od primjene pravila zaštite konkurencije.

Procjena koncentracije: odredba koja uređuje uslove pod kojima se određena koncentracija, u smislu promjene kontrole, mora prijaviti Agenciji i dobiti odobrenje za sprovođenje. Naime, postavljena su dva alternativna praga, od kojih je prvi „međunarodnog“, a drugi „nacionalnog“ karaktera. Prvi predviđen uslov za obaveznu prijavu koncentracije je ukupan godišnji prihod od prodaje roba i/ili pružanja usluga svih učesnika na svjetskom tržištu, veći od 20 miliona evra, ako u koncentraciji učestvuje najmanje jedan učesnik sa prisustvom na tržištu Crne Gore, sa prihodom većim od 1 miliona. Drugi alternativni uslov propisuje visinu ukupnog iznosa godišnjeg prihoga učesnika u koncentraciji na domaćem tržištu na 5 miliona evra, i uveden dopunski, kumulativni kriterijum, koji se odnosi na najmanji iznos godišnjeg prometa najmanje dva učesnika u koncentraciji. Na ovaj način se značajno smanjuju nepotrebne administrativne prepreke na unutrašnjem tržištu kapitala, odnosno povećava fleksibilnost u strukturi i poslovanju učesnika na tržištu. Članom 62 Predloga zakona uređuje se način obračuna zbira prihoda u postupku procjene koncentracija kada su učesnici u koncentraciji banke, osiguravajuća društva i druge finansijske institucije. Propisuje se da se zbir prihoda utvrđuje na osnovu ukupnih prihoda iz redovnog poslovanja u finansijskoj godini koja prethodi godini u kojoj se koncentracija sprovodi.

Prijava koncentracije: uređuje se način i rok prijave koncentracije (notifikacija), i to 15 dana od dana prve radnje kojom se sprovodi koncentracija. Članom 63 propisuje se način pokretanja postupka za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije, koji se pokreće podnošenjem zahtjeva Agenciji od strane učesnika u koncentraciji. Takođe se uređuju situacije u kojima se zahtjev podnosi, uključujući zaključenje sporazuma ili ugovora, objavljivanje javne ponude ili sticanje kontrole, kao i mogućnost podnošenja zahtjeva u ranijoj fazi kada postoji ozbiljna namjera za sprovođenje koncentracije. Ovim članom se dodatno propisuje koji učesnik podnosi zahtjev u zavisnosti od vrste koncentracije, kao i obaveza obavještanja Agencije u slučaju javne ponude, dok se bliži sadržaj i način podnošenja zahtjeva uređuju podzakonskim aktom Ministarstva.

Članom 64 propisuje se obaveza Agencije da objavi osnovne podatke iz zahtjeva za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije u „Službenom listu Crne Gore“, čime se obezbjeđuje transparentnost postupka i informisanje javnosti o koncentracijama koje mogu imati uticaj na konkurenciju na tržištu.

Članom 65 utvrđuju se kriterijumi na osnovu kojih Agencija procjenjuje koncentraciju, odnosno njene moguće posljedice na sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje efikasne konkurencije na tržištu Crne Gore, naročito u pogledu stvaranja ili jačanja dominantnog položaja. U tom smislu propisuju se relevantni ekonomski i tržišni kriterijumi koje Agencija uzima u obzir prilikom procjene koncentracije, kao i obaveza učesnika u koncentraciji da dostave dokumentaciju potrebnu za utvrđivanje tih činjenica.

Članom 66 uređuje se početak postupka procjene koncentracije, propisujući da postupak počinje danom prijema urednog zahtjeva za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije, kao i shodna primjena drugih odredaba ovog zakona koje se odnose na vođenje postupka pred Agencijom.

Odredbama čl. 67–70 uređuje se odlučivanje Agencije u postupku procjene koncentracija, kao i mjere koje se mogu preduzeti radi zaštite konkurencije na tržištu. Članom 67 propisuju se vrste odluka koje Agencija može donijeti u postupku po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije. Predviđeno je da Agencija može odbiti zahtjev kada nijesu ispunjeni zakonom propisani uslovi, obustaviti postupak ukoliko podnosilac odustane od zahtjeva, odobriti koncentraciju kada se utvrdi da ona ne narušava efikasnu konkurenciju na tržištu ili je odobriti uz određene mjere, uslove i obaveze koje učesnici u koncentraciji moraju sprovesti. Takođe se propisuje mogućnost pokretanja ispitnog postupka ukoliko postoje indicije da koncentracija predstavlja zabranjenu koncentraciju, kao i obaveza učesnika u koncentraciji da dostavljaju tačne podatke i da obustave sprovođenje koncentracije do donošenja odluke Agencije.

Uslovno odobrenje koncentracije: ukoliko Agencija utvrdi da nijesu ispunjeni uslovi za odobrenje koncentracije, obavijestiće podnosioca zahtjeva o bitnim elementima. Na osnovu takvog obavještenja, podnosilac zahtjeva može predložiti mjere koje je spreman da prihvati sa ciljem uklanjanja smetnje. Na ovaj način je predviđen mehanizam prema kojem, isključivo na predlog stranke u postupku ispitivanja koncentracije, postoji mogućnost određivanja posebnih uslova uz odluku o odobrenju koncentracije, ako Agencija procijeni da je dati predlog posebnih uslova u funkciji ispunjenja svih uslova za odobrenje koncentracije.

Mjere otklanjanja povreda konkurencije: Članom 70 uređuju se mjere koje Agencija može izreći radi otklanjanja utvrđene povrede konkurencije. Predviđene su mjere ponašanja, kojima se nalaže ili zabranjuje određeno postupanje učesnika na tržištu, kao i strukturne mjere koje se odnose na promjenu strukture učesnika na tržištu kada je to neophodno za otklanjanje povrede konkurencije ili sprječavanje njenog ponavljanja. Propisuje se da strukturne mjere mogu biti izrečene samo kada mjere ponašanja nijesu dovoljne ili bi predstavljale veći teret za učesnika na tržištu.

Periodične novčane kazne: Članom 71 propisuje se mogućnost izricanja periodične novčane kazne učesniku na tržištu koji ne izvršava obaveze naložene rješenjem Agencije ili ometa sprovođenje postupka. Periodična novčana kazna može se izreći, između ostalog, u slučaju nedostavljanja traženih podataka, dostavljanja netačnih ili nepotpunih informacija, ometanja sprovođenja neposrednog uvida, nepostupanja po mjerama naloženim rješenjem Agencije ili nepoštovanja drugih obaveza propisanih ovim zakonom. Ovim članom se uređuje i način utvrđivanja visine kazne, koja se određuje u odnosu na prosječni dnevni prihod učesnika na tržištu u prethodnoj finansijskoj godini, pri čemu maksimalni iznos ne može prelaziti 5% tog prihoda za svaki dan neispunjavanja obaveze. Članom 72 uređuju se rokovi zastarjelosti za izricanje i izvršenje periodičnih novčanih kazni, pa tako rješenje o

periodičnoj novčanoj kazni ne može biti donijeto nakon isteka tri godine od dana izvršenja radnje ili propuštanja koje predstavlja osnov za njeno izricanje, uz posebna pravila za kontinuirane radnje. Takođe se uređuju rokovi i pravila zastarjelosti za izvršenje periodične novčane kazne, kao i situacije u kojima dolazi do prekida zastare. Na taj način obezbjeđuje se pravna sigurnost i jasnoća u pogledu primjene ovog instituta.

Odredbama čl. 73–75 uređuju se pitanja objavljivanja rješenja Agencije, rokovi za njihovo donošenje i kontrola njihovog izvršenja. Članom 73 propisuje se obaveza objavljivanja određenih rješenja Agencije radi obezbjeđivanja transparentnosti njenog rada i informisanja javnosti o odlukama donijetim u postupcima zaštite konkurencije. Rješenja koja se odnose na povrede konkurencije i zabranjene koncentracije objavljuju se na internet stranici Agencije, dok se njihov dispozitiv objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“, dok se istovremeno propisuje obaveza stranaka i zainteresovanih lica da Agenciju obavijeste o podacima koji predstavljaju poslovnu tajnu prije objavljivanja rješenja. Članom 74 uređuju se rokovi za donošenje rješenja u postupcima pred Agencijom. Propisuje se rok za donošenje rješenja u postupcima utvrđivanja povrede konkurencije (24 mjeseca), kao i rokovi za odlučivanje po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije. Takođe se uređuju pravne posljedice propuštanja Agencije da donese rješenje u propisanim rokovima, uključujući obustavljanje postupka ili pretpostavku da je koncentracija odobrena. Članom 75 propisuje se ovlašćenje Agencije da vrši kontrolu nad izvršenjem rješenja donijetih u skladu sa ovim zakonom, tako što može zahtijevati od učesnika na tržištu dostavljanje izvještaja o ispunjavanju obaveza, mjera, uslova i rokova utvrđenih tim rješenjima. Na taj način obezbjeđuje se efikasno sprovođenje odluka Agencije i nadzor nad njihovom primjenom.

U GLAVI V Pravna zaštita (čl. 76–82). Odredbama čl. 76–82 uređuju se pravna zaštita u postupcima zaštite konkurencije i uvodi se institut oslobađanja od novčane kazne ili njenog umanjenja (leniency program) za učesnike u zabranjenim horizontalnim sporazumima. Članom 76 propisuje se mogućnost pokretanja upravnog spora protiv rješenja Agencije donijetih u postupcima po ovom zakonu, uz obavezu suda da u takvim sporovima postupa hitno, imajući u vidu značaj efikasne zaštite konkurencije na tržištu.

Čl. 77–81 uvodi se leniency program kojim se učesnicima u horizontalnim zabranjenim sporazumima omogućava oslobađanje od plaćanja novčane kazne ili njeno umanjenje ukoliko sarađuju sa Agencijom u otkrivanju i dokazivanju takvih sporazuma. Tako član 77 predviđa mogućnost potpunog oslobađanja od novčane kazne za učesnika na tržištu koji prvi otkrije svoje učešće u zabranjenom horizontalnom sporazumu i Agenciji dostavi dokaze koji omogućavaju pokretanje ispitnog postupka ili utvrđivanje povrede konkurencije, pod uslovom da Agencija u tom trenutku već ne raspolaže dovoljnim dokazima za takvo postupanje. Takođe se propisuje da oslobađanje ne može biti odobreno učesniku koji je prisilio druge učesnike na tržištu da pristupe sporazumu ili da u njemu ostanu. Članom 78 uređuje se mogućnost umanjenja novčane kazne za učesnika na tržištu koji ne ispunjava

uslove za potpuno oslobađanje, ali Agenciji dostavi dokaze koji imaju značajnu dodatnu vrijednost za dokazivanje postojanja zabranjenog sporazuma. U tom slučaju Agencija može odobriti smanjenje kazne, u zavisnosti od doprinosa podnosioca zahtjeva utvrđivanju povrede konkurencije.

Članom 79 propisuju se opšti uslovi koje učesnik na tržištu mora ispuniti kako bi ostvario pravo na oslobađanje ili umanjeње novčane kazne. Ti uslovi podrazumijevaju prestanak učešća u zabranjenom sporazumu, potpunu, kontinuiranu i blagovremenu saradnju sa Agencijom tokom postupka, dostavljanje svih relevantnih informacija i dokaza, dostupnost odgovornih lica za saradnju sa Agencijom, kao i uzdržavanje od uništavanja, falsifikovanja ili skrivanja dokaza i od otkrivanja činjenice da je zahtjev podniet. Članom 80 uvodi se institut „mjesta u redu“ za podnošenje zahtjeva za oslobađanje ili umanjeње novčane kazne, kojim se učesniku na tržištu omogućava da privremeno rezerveše prioritet za podnošenje zahtjeva, kako bi u određenom roku prikupio potrebne informacije i dokaze za ispunjavanje uslova za leniency.

Članom 81 uređuje se mogućnost podnošenja skraćenog zahtjeva za oslobađanje ili umanjeње novčane kazne u slučajevima kada je zahtjev već podniet Evropskoj komisiji ili drugim tijelima nadležnim za zaštitu konkurencije u vezi sa istim zabranjenim horizontalnim sporazumom. Ovim rješenjem obezbjeđuje se koordinacija postupaka između nacionalnih tijela i institucija Evropske unije u predmetima koji imaju prekogranični karakter.

Članom 82 propisuje se da se naknada štete prouzrokovane povredom konkurencije ostvaruje u parničnom postupku pred nadležnim sudom, u skladu sa posebnim zakonom kojim se uređuje naknada štete zbog povrede konkurencije i zakonom o parničnom postupku. Na taj način se obezbjeđuje mogućnost privatnopravne zaštite lica koja su pretrpjela štetu usljed povrede pravila konkurencije.

U GLAVI VI uređuje se saradnja sa Evropskom komisijom i organima drugih država članica. Odredbama čl. 83–88 uređuje se saradnja Agencije sa sudovima, Evropskom komisijom i organima nadležnim za zaštitu konkurencije država članica Evropske unije, kao i uzajamna pravna pomoć u postupcima primjene prava konkurencije Evropske unije. Propisano je da se ove odredbe primjenjuju od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Članom 83 uređuje se saradnja Agencije, nadležnih sudova i Evropske komisije u primjeni članova 101 i 102 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, u skladu sa Regulativom Savjeta (EU) br. 1/2003. Propisuje se obaveza sudova da obavještavaju Agenciju o postupcima u kojima se primjenjuju pravila konkurencije EU, kao i mogućnost da Evropska komisija i Agencija podnose sudu pisana ili usmena izjašnjenja radi obezbjeđenja jedinstvene primjene prava konkurencije Evropske unije.

Članom 84 uređuje se međusobna pomoć između Agencije, Evropske komisije i organa nadležnih za zaštitu konkurencije država članica EU u sprovođenju istražnih radnji i postupaka, uključujući razmjenu informacija i pružanje operative pomoći u sprovođenju ispitnih postupaka, u skladu sa relevantnim uredbama Evropske unije.

Članovima 85 i 86 uređuje se postupanje Agencije po zahtjevu nadležnog organa države članice za izvršenje novčanih kazni i periodičnih novčanih kazni izrečenih u postupcima zaštite konkurencije, kao i način izvršenja tih kazni putem jedinstvenog instrumenta koji predstavlja osnov za izvršenje u drugoj državi članici. Članom 87 uređuje se pitanje mjerodavnog prava u slučaju sporova koji nastanu u vezi sa izvršenjem odluka ili postupaka uzajamne pomoći između nadležnih organa država članica. Članom 88 uređuje se postupanje Agencije po zahtjevu organa nadležnih za zaštitu konkurencije druge države članice radi dostavljanja akata, obavještenja i drugih relevantnih dokumenata učesnicima na tržištu u postupcima primjene pravila konkurencije.

Članom 89 u okviru **Glave VII** propisano je da nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

U GLAVI VIII Kaznene odredbe (čl. 67do 70) uređuju se *prekršaji i zastarjelost pokretanja prekršajnog postupka*

Prekršaji: Članom 90 propisuju se najteži prekršaji u oblasti zaštite konkurencije, za koje se može izreći novčana kazna do 10% ukupnog svjetskog godišnjeg prihoda učesnika na tržištu ostvarenog u prethodnoj finansijskoj godini. Ova kazna predviđena je za povrede koje imaju najznačajnije negativne efekte na konkurenciju, kao što su zaključivanje ili sprovođenje zabranjenih sporazuma, zloupotreba dominantnog položaja, sprovođenje zabranjene koncentracije i nepostupanje po mjerama i obavezama naloženim rješenjem Agencije. Takođe se uređuje odgovornost udruženja učesnika na tržištu za povrede konkurencije koje proizlaze iz njihovih odluka ili aktivnosti, kao i način naplate novčane kazne od članova udruženja ukoliko udruženje nije solventno.

Članom 91 propisuju se prekršaji procesne prirode za koje se može izreći novčana kazna do 1% ukupnog svjetskog godišnjeg prihoda učesnika na tržištu. Ove sankcije odnose se na ometanje rada Agencije u postupku, uključujući onemogućavanje sprovođenja neposrednog uvida, zloupotrebu privilegovane komunikacije, nedostavljanje traženih podataka ili dostavljanje netačnih informacija, davanje netačnih podataka u postupku prijave koncentracije ili sprovođenje koncentracije prije donošenja odluke Agencije.

Zastarjelost pokretanja prekršajnog postupka (član 92): predviđa rok za pokretanje prekršajnog postupka u roku od tri (3) godine od dana kada je prekršajna radnja učinjena. Zastarjelost gonjenja nastaje kada protekne šest (6) godina od dana kada je prekršaj izvršen.

GLAVA IX – Prelazne i završne odredbe

Odredbama čl. 93–100 uređuju se prelazne i završne odredbe radi obezbjeđivanja nesmetane primjene ovog zakona i kontinuiteta u radu Agencije za zaštitu konkurencije.

Članom 93 propisuju se rokovi za usklađivanje podzakonskih akata i opštih akata Agencije sa odredbama ovog zakona. Predviđeno je da se podzakonski akti doneseni na osnovu važećeg Zakona o zaštiti konkurencije usklade u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovog zakona, dok se statut i druga opšta akta Agencije usklađuju u posebnim rokovima kako bi se obezbijedilo pravovremeno prilagođavanje novom pravnom okviru.

Članom 94 uređuje se status organa Agencije, tako što se propisuje da predsjednik i članovi Savjeta, direktor i zamjenik direktora imenovani po ranijem zakonu nastavljaju da obavljaju svoje funkcije do isteka mandata na koji su imenovani, čime se obezbjeđuje kontinuitet u radu Agencije. Članom 95 uređuje se status zaposlenih u Agenciji, tako što se propisuje da zaposleni nastavljaju sa radom na odgovarajućim radnim mjestima u skladu sa njihovim kvalifikacijama i da će se ugovori o radu uskladiti sa novim organizacionim aktima Agencije.

Članom 96 propisuje se da će se postupci započeti prije stupanja na snagu ovog zakona okončati prema propisima koji su važili u vrijeme njihovog pokretanja, čime se obezbjeđuje pravna sigurnost i kontinuitet u vođenju postupaka. Članom 97 propisuje se rok od tri mjeseca za donošenje podzakonskih akata predviđenih ovim zakonom.

Članom 98 uređuje se odložena primjena pojedinih odredaba zakona. Tako će se odredba člana 34 stav 3 primjenjivati od dana stupanja na snagu usaglašenog akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije, imajući u vidu da se tom odredbom uređuje utvrđivanje koeficijenata složenosti poslova za predsjednika i članove Savjeta, direktora, zamjenika direktora i zaposlene u Agenciji, koji se utvrđuju posebnim aktom Savjeta Agencije. Odredbe člana 52 st. 6, 7 i 8, člana 77 st. 5 i 7, člana 81, i čl. 83 do 88 primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, s obzirom da se odnose na saradnju sa Evropskom komisijom i organima za zaštitu konkurencije država članica, razmjenu informacija i izvršenje odluka u okviru sistema primjene prava konkurencije Evropske unije.

Članom 99 propisuje se prestanak važenja dosadašnjeg Zakona o zaštiti konkurencije, dok se članom 100 uređuje stupanje na snagu ovog zakona osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog Zakona nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva u Budžetu Crne Gore za 2026. godinu.

VI. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Shodno članu 151 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, predlaže se donošenje ovog zakona u hitnoj proceduri zbog neposredne potrebe da se uskladi nacionalno zakonodavstvo sa obavezama preuzetim u procesu pregovora sa

Evropskom unijom, imajući u vidu da je donošenje predloženog zakona jedan od uslova za privremeno zatvaranje Pregovaračkog poglavlja 8 – Konkurencija, u skladu sa utvrđenim pregovaračkim rokovima.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo ekonomskog razvoja

NAZIV PROPISA

Predlog zakona o zaštiti konkurencije

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Predloženi zakon ima za cilj unapređenje sistema zaštite konkurencije u Crnoj Gori kroz dalje usklađivanje sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti konkurencije, kao i modernizaciju institucionalnog i proceduralnog okvira za primjenu pravila konkurencije. Prije svega, zakon treba da obezbijedi efikasniju prevenciju i sankcionisanje povreda konkurencije, uključujući zabranjene sporazume između učesnika na tržištu, zloupotrebu dominantnog položaja i koncentracije koje mogu dovesti do ograničavanja ili narušavanja tržišne konkurencije. Takođe se unapređuje pravni okvir za procjenu relevantnog tržišta, postupke odobravanja koncentracija i sprovođenje sektorskih analiza. Zakon uvodi i precizniji i savremeniji procesni okvir za postupke pred Agencijom za zaštitu konkurencije, uključujući jasnije definisana ovlaštenja u pogledu prikupljanja dokaza, neposrednog uvida u poslovne prostorije, pribavljanja dokumentacije i drugih istražnih radnji. Istovremeno, jača se institucionalna struktura i nezavisnost Agencije, kroz preciznije uređenje njenog statusa, nadležnosti, organa upravljanja i načina finansiranja. Na taj način se stvara pravni okvir koji omogućava efikasnije funkcionisanje konkurentnog tržišta, veću pravnu sigurnost za učesnike na tržištu i bolju zaštitu ekonomskih interesa potrošača.
- Uzroci identifikovanih problema proizlaze iz više međusobno povezanih faktora. Prije svega, postojeći pravni okvir zahtijeva dalje usklađivanje sa pravnom tekovinom EU u oblasti zaštite konkurencije, posebno u dijelu koji se odnosi na institucionalni položaj tijela za zaštitu konkurencije, istražna ovlaštenja i procesna pravila za sprovođenje postupaka. Drugi uzrok predstavlja potreba za preciznijim definisanjem pojedinih pravnih instituta i procedura, kao što su definisanje zabranjenih sporazuma, kriterijumi za utvrđivanje dominantnog položaja i pravila za procjenu koncentracija na tržištu. Nedovoljno razrađen normativni okvir može otežati efikasno sprovođenje postupaka i dokazivanje povreda konkurencije. Treći uzrok odnosi se na potrebu jačanja institucionalnih kapaciteta i nezavisnosti Agencije za zaštitu konkurencije, kako bi ona mogla efikasno obavljati svoje funkcije u skladu sa evropskim standardima i praksom. Pored toga, razvoj tržišta i povećana kompleksnost ekonomskih odnosa zahtijevaju savremeniji regulatorni okvir koji omogućava efikasniju kontrolu tržišnih koncentracija i sprječavanje antikonkurentskih praksi.
- Nedovoljno razvijen ili neefikasan sistem zaštite konkurencije može imati značajne negativne posljedice na funkcionisanje tržišta. Prije svega, postoji povećan rizik da antikonkurentne prakse ostanu neotkrivene ili nedovoljno sankcionisane, što može dovesti do stvaranja ili jačanja dominantnog položaja pojedinih učesnika na tržištu i ograničavanja tržišne konkurencije. Takve prakse mogu rezultirati višim cijenama proizvoda i usluga, smanjenjem kvaliteta ponude, ograničenim izborom za potrošače i smanjenim inovacijama na tržištu. Posljedice se mogu osjetiti i u poslovnom okruženju, jer preduzeća koja posluju u skladu sa pravilima tržišta mogu biti stavljena u nepovoljan položaj u odnosu na subjekte koji koriste antikonkurentne prakse. Na

makroekonomskom nivou, nedovoljno efikasan sistem zaštite konkurencije može negativno uticati na razvoj otvorene tržišne ekonomije, privlačenje investicija i ukupnu konkurentnost privrede, kao i na proces evropskih integracija Crne Gore.

- Posljedice nedovoljne zaštite konkurencije najviše pogađaju potrošače, učesnike na tržištu i cjelokupnu ekonomiju. Potrošači mogu biti oštećeni kroz više cijene proizvoda i usluga, manji izbor na tržištu i niži kvalitet ponude, što direktno utiče na njihove ekonomske interese. Učesnici na tržištu, posebno mala i srednja preduzeća, mogu biti dovedeni u nepovoljan položaj ukoliko dominantni učesnici zloupotrebljavaju svoju tržišnu moć ili ukoliko postoje kartelski sporazumi između konkurenata koji narušavaju ravnopravne uslove poslovanja. Na širem nivou, šteta se ogleda i u smanjenoj efikasnosti tržišta i sporijem ekonomskom razvoju, jer antikongkurentske prakse mogu ograničiti inovacije, investicije i ulazak novih učesnika na tržište.
- Ukoliko bi se zadržao postojeći normativni okvir bez donošenja novog zakona, identifikovani problemi bi se nastavili i potencijalno produbljivali. Postojeći sistem bi mogao ostati nedovoljno usklađen sa pravnom tekovinom Evropske unije, što bi usporilo proces harmonizacije zakonodavstva i moglo predstavljati prepreku u okviru pregovaračkog procesa. Istovremeno, ograničena procesna ovlašćenja i nedovoljno precizna pravila mogla bi otežati efikasno sprovođenje postupaka pred Agencijom za zaštitu konkurencije, uključujući otkrivanje i dokazivanje povreda konkurencije. Bez izmjena propisa postoji rizik da bi antikongkurentske prakse ostale nedovoljno sankcionisane, što bi dugoročno moglo dovesti do smanjenja tržišne konkurencije, nepovoljnijeg poslovnog okruženja i negativnih efekata po potrošače i ukupnu privredu.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Predloženim zakonom ostvaruje se više međusobno povezanih ciljeva usmjerenih na unapređenje funkcionisanja tržišne ekonomije i sistema zaštite konkurencije u Crnoj Gori. Prije svega, zakon ima za cilj unapređenje pravnog okvira za zaštitu konkurencije na tržištu, kroz preciznije definisanje i efikasnije sankcionisanje povreda konkurencije, uključujući zabranjene sporazume između učesnika na tržištu, zloupotrebu dominantnog položaja i nedozvoljene koncentracije. Time se obezbjeđuje veći stepen zaštite tržišnog nadmetanja i sprečava narušavanje konkurencije koje može imati negativne posljedice po potrošače i učesnike na tržištu. Drugi važan cilj odnosi se na dalje usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti konkurencije, uključujući primjenu opštih načela prava EU u postupcima pred Agencijom za zaštitu konkurencije. Ovim se obezbjeđuje kompatibilnost domaćeg pravnog sistema sa evropskim pravilima i standardima, što je posebno značajno u kontekstu procesa pristupanja Evropskoj uniji. Treći cilj je jačanje institucionalnog i operativnog kapaciteta Agencije za zaštitu konkurencije, kroz jasnije definisanje njenog statusa, nadležnosti i ovlašćenja u sprovođenju postupaka. Zakon unapređuje procesna pravila za prikupljanje dokaza, sprovođenje istražnih radnji i donošenje odluka, čime se omogućava efikasnije otkrivanje i sankcionisanje povreda konkurencije. Dodatni cilj je povećanje pravne sigurnosti i transparentnosti za učesnike na tržištu, kroz jasnije definisana pravila o relevantnom tržištu, izuzećima od zabrane sporazuma, kao i kriterijumima za procjenu koncentracija i njihovog uticaja na konkurenciju. Sve navedeno doprinosi stvaranju otvorenog, transparentnog i konkurentnog tržišnog okruženja, podsticanju investicija, razvoju privrede i zaštiti ekonomskih interesa potrošača.
- Ciljevi predloženog zakona su u potpunosti usklađeni sa obavezama Crne Gore iz Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2026-2027, gdje je jasno definisana obaveza usklađivanja zakonodavstva u oblasti konkurencije sa pravnom tekovinom EU. Dodatno, zakon je u direktnoj vezi sa mjerilima iz pregovaračkog poglavlja 8 (Politika konkurencije), koja zahtijevaju da nacionalno tijelo za zaštitu konkurencije bude institucionalno i funkcionalno nezavisno, sa adekvatnim resursima i ovlašćenjima, te da se uspostave svi mehanizmi saradnje u okviru

Evropske konkurencijske mreže (ECN). Konačno, predloženi zakon se uklapa u širi kontekst reforme javne uprave i profesionalizacije regulatornih tijela, čime doprinosi opštoj modernizaciji javnog sektora u skladu sa EU standardima. Ciljevi predloženog zakona usklađeni su sa strateškim opredjeljenjem Crne Gore za izgradnju moderne i konkurentne tržišne ekonomije i za punu integraciju u jedinstveno tržište Evropske unije. Takođe, ciljevi zakona su u skladu sa širim razvojnim i ekonomskim politikama Vlade koje se odnose na jačanje tržišne konkurencije, unapređenje poslovnog ambijenta i podsticanje održivog ekonomskog rasta. Unapređenjem pravnog i institucionalnog okvira za zaštitu konkurencije stvaraju se preduslovi za transparentnije tržišno poslovanje, povećanje investicione atraktivnosti zemlje i efikasnije funkcionisanje tržišta roba i usluga.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

- Glavna i neophodna opcija je donošenje Predloga zakona o zaštiti konkurencije.
- Donošenjem novog zakona obezbjeđuje se potpuno usklađivanje nacionalnog pravnog okvira sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti zaštite konkurencije, kao i uspostavljanje modernijeg i efikasnijeg sistema za sprječavanje i sankcionisanje povreda konkurencije. Regulatorna opcija je preferirana jer jedino ovim putem Crna Gora može ispuniti obaveze iz poglavlja 8 i u potpunosti harmonizovati svoje zakonodavstvo sa Direktivom 2019/1/EU. Takođe, zakon jača institucionalni okvir i operativne kapacitete Agencije za zaštitu konkurencije, kroz jasnije definisana ovlašćenja u sprovođenju postupaka, prikupljanju dokaza i preduzimanju mjera u slučaju povreda konkurencije. Time se omogućava efikasnije sprovođenje pravila konkurencije i uspostavljanje ravnopravnih uslova poslovanja na tržištu. Za razliku od opcije zadržavanja postojećeg stanja ili primjene isključivo neregulacionih mjera, donošenje novog zakona predstavlja najefikasnije i najcjelovitije rješenje, jer omogućava sistemsko unapređenje pravnog i institucionalnog okvira zaštite konkurencije, doprinosi jačanju tržišne ekonomije i ispunjavanju obaveza koje Crna Gora ima u procesu evropskih integracija.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektno.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Predložena zakonska rješenja imaće uticaj prvenstveno na učesnike na tržištu, potrošače, kao i na institucije nadležne za sprovođenje politike zaštite konkurencije, prije svega Agenciju za zaštitu konkurencije. Direktni pozitivni efekti odnose se na unapređenje pravne sigurnosti za privredne subjekte kroz jasnije definisana pravila o zabranjenim sporazumima, zloupotrebi dominantnog položaja i kontroli koncentracija, kao i na efikasnije sprovođenje postupaka pred Agencijom. Time se obezbjeđuju ravnopravniji uslovi poslovanja za sve učesnike na tržištu i smanjuje mogućnost pojave antikonkurentskih praksi. Indirektno, predloženi zakon će imati pozitivan uticaj na potrošače, jer jačanje tržišne konkurencije doprinosi većem izboru proizvoda i usluga, boljem kvalitetu ponude i konkurentnijim cijenama. Takođe, unapređenje sistema zaštite konkurencije može pozitivno uticati na poslovni ambijent, podstaći inovacije i doprinijeti većoj investicionoj atraktivnosti privrede. Ne postoje negativni efekti primjene propisa.
- Primjena predloženog zakona neće izazvati direktne troškove za građane, jer se propis odnosi na

uređivanje tržišnog ponašanja privrednih subjekata i institucionalni okvir za zaštitu konkurencije. Nasuprot tome, građani kao potrošači mogu imati indirektnu korist kroz jačanje tržišne konkurencije i smanjenje mogućnosti za zloupotrebu tržišne moći. Za privredu, uključujući i mala i srednja preduzeća (MSP), ne očekuju se značajni troškovi, osim u situacijama kada su učesnici u postupcima koje vodi Agencija. Međutim, ove obaveze su vezane isključivo za učesnike na tržištu koji svojim postupanjem mogu ugroziti konkurenciju. Za većinu MSP-a zakon neće stvoriti dodatno opterećenje, već će im, naprotiv, omogućiti da posluju u zaštićenijem i transparentnijem tržišnom okruženju.

- Pozitivne posljedice donošenja propisa u značajnoj mjeri prevazilaze potencijalne troškove njegove primjene. Unapređenjem pravnog i institucionalnog okvira zaštite konkurencije stvaraju se stabilniji i transparentniji uslovi poslovanja, jača povjerenje učesnika na tržištu i podstiče razvoj zdrave tržišne konkurencije. Dugoročno, to doprinosi efikasnijem funkcionisanju tržišta, povećanju investicija i ukupnom ekonomskom razvoju.
- Predloženi zakon takođe doprinosi stvaranju povoljnijih uslova za ulazak novih privrednih subjekata na tržište, jer efikasniji sistem zaštite konkurencije smanjuje mogućnost zloupotrebe tržišne moći od strane dominantnih učesnika i obezbjeđuje ravnopravne uslove poslovanja. Na taj način se podstiče razvoj tržišne konkurencije i otvara prostor za inovacije i razvoj novih poslovnih inicijativa.
- U pogledu administrativnih opterećenja i biznis barijera, može se zaključiti da predloženi zakon ne uvodi nova administrativna opterećenja za privredu. Obaveze koje proizlaze iz zakona odnose se prvenstveno na situacije u kojima postoji potencijalni uticaj na konkurenciju na tržištu, kao što su koncentracije ili postupci ispitivanja povreda konkurencije. Istovremeno, unapređenje pravnog okvira i jasnije definisanje procedura doprinose smanjenju pravne neizvjesnosti i dugoročno mogu smanjiti regulatorne barijere za poslovanje na tržištu.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Primjena predloženog zakona ne zahtijeva dodatna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore, jer se većina aktivnosti predviđenih zakonom sprovodi u okviru postojećih nadležnosti i kapaciteta Agencije za zaštitu konkurencije i drugih nadležnih institucija. Implementacija propisa zasniva se na postojećoj institucionalnoj strukturi i organizacionim kapacitetima, te se očekuje da će se njegovo sprovođenje finansirati iz sredstava koja su već planirana u okviru redovnih budžetskih izdvajanja za rad Agencije.
- S obzirom na to da se radi o unapređenju postojećeg pravnog okvira i procedura, obezbjeđenje finansijskih sredstava nije jednokratnog karaktera, već se odnosi na redovno finansiranje rada Agencije za zaštitu konkurencije u okviru godišnjeg budžeta. Eventualni troškovi koji se mogu pojaviti odnose se na jačanje administrativnih i stručnih kapaciteta, kao i na sprovođenje postupaka i analiza tržišta, ali se očekuje da će oni biti pokriveni kroz redovna budžetska sredstva predviđena za rad Agencije.
- Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Finansijska sredstva potrebna za sprovođenje zakona obezbjeđuju se u okviru sredstava planiranih u budžetu Crne Gore za tekuću fiskalnu godinu, odnosno kroz redovna budžetska

- izdvajanja za rad Agencije za zaštitu konkurencije i drugih nadležnih organa. Takođe, očekuje se da će potrebna sredstva biti planirana i u budžetima za naredne fiskalne godine u okviru redovnog finansiranja rada institucija nadležnih za sprovođenje zakona.
- Zakon predviđa donošenje podzakonskih akata u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu, ali se ne očekuje da će iz tih akata proisteći nove, dodatne finansijske obaveze koje nijesu već predviđene samim zakonom.
 - Implementacijom zakona može se ostvariti određeni prihod za budžet Crne Gore kroz novčane kazne i druge mjere koje se izriču u postupcima utvrđivanja povreda konkurencije, ali se takvi prihodi ne mogu unaprijed precizno planirati, jer zavise od konkretnih slučajeva i rezultata postupaka koje vodi Agencija za zaštitu konkurencije.
 - Prilikom procjene finansijskih efekata primjene zakona korišćena je kvalitativna metodologija procjene troškova, zasnovana na analizi postojećih institucionalnih kapaciteta i načina finansiranja nadležnih organa. S obzirom na to da zakon ne uvodi nove institucije niti značajno proširuje postojeće nadležnosti, nije bilo potrebe za detaljnim kvantitativnim obračunom dodatnih finansijskih izdataka.
 - Nisu postojali problemi u obračunu troškova i/ili Prihoda.
 - Nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na predlog propisa.
 - Obzirom na to da nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na predlog propisa eventualne primjedbe nijesu mogle biti uključene u tekst propisa.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

- U izradi Predloga zakona o zaštiti konkurencije obezbijeđena je ekspertska podrška kroz projekat »EU Empower ME« koji realizuje Njemačko društvo za međunarodnu saradnju (GIZ).
- Sprovedena je javna rasprava u trajanju od 20 dana (6. do 20. februar 2025. godine). Link za javnu raspravu: [Javni poziv-Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti konkurencije](#), kao i za Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi: [Izvještaj sa JR- Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti konkurencije](#)
- Vidjeti prethodni odgovor.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

- Potencijalne prepreke za implementaciju predloženog zakona mogu se prije svega odnositi na institucionalne i operativne kapacitete za njegovo sprovođenje, naročito u dijelu koji se odnosi na efikasno otkrivanje i procesuiranje povreda konkurencije. Primjena propisa zahtijeva adekvatne stručne i administrativne kapacitete Agencije za zaštitu konkurencije, kao i kontinuirano unapređenje stručnih znanja u oblasti prava konkurencije i ekonomskih analiza tržišta. Takođe, određene poteškoće mogu se javiti u dijelu prikupljanja dokaza i sprovođenja složenih postupaka koji uključuju ekonomske analize tržišta ili međunarodnu saradnju. Dodatna prepreka može biti i nedovoljna informisanost pojedinih učesnika na tržištu o pravilima konkurencije i obavezama koje proizlaze iz zakona.
- U cilju prevazilaženja navedenih izazova i obezbjeđenja efikasne primjene propisa, tokom njegove implementacije biće preduzete mjere koje uključuju jačanje institucionalnih kapaciteta Agencije za zaštitu konkurencije, kontinuirano stručno usavršavanje zaposlenih, kao i unapređenje saradnje sa drugim nadležnim institucijama. Takođe, planirano je sprovođenje aktivnosti usmjerenih na informisanje i edukaciju privrednih subjekata o pravilima konkurencije,

kako bi se podstaklo dobrovoljno usklađivanje poslovanja sa zakonom i smanjio broj potencijalnih povreda konkurencije. Poseban značaj imaće i razvoj prakse primjene zakona kroz donošenje smjernica, mišljenja i odluka Agencije, čime će se dodatno unaprijediti pravna sigurnost učesnika na tržištu.

- Ispunjenje ciljeva predloženog zakona pratiće se kroz više ključnih indikatora koji se odnose na efikasnost sprovođenja politike zaštite konkurencije i rezultate inspeksijskog i regulatornog nadzora nad tržištem. Među glavnim indikatorima mogu se izdvojiti broj pokrenutih i okončanih postupaka zbog povreda konkurencije, broj sprovedenih analiza tržišta i kontrola koncentracija, broj donesenih odluka Agencije, kao i iznos izrečenih mjera i sankcija u slučajevima utvrđenih povreda konkurencije. Dodatni indikatori mogu uključivati nivo usklađenosti učesnika na tržištu sa pravilima konkurencije, kao i opšte pokazatelje razvoja konkurencije na tržištu.
- Monitoring i evaluaciju primjene zakona vršiće prije svega Agencija za zaštitu konkurencije, u okviru svojih zakonom utvrđenih nadležnosti. Agencija će kroz redovne izvještaje o radu pratiti rezultate primjene zakona i informisati Vladu i javnost o stanju konkurencije na tržištu. Pored toga, evaluacija primjene zakona može biti predmet razmatranja i od strane Vlade Crne Gore i nadležnog ministarstva, posebno u kontekstu daljeg unapređenja zakonodavnog i institucionalnog okvira u oblasti zaštite konkurencije i ispunjavanja obaveza u procesu evropskih integracija.

Datum i mjesto

10.03.2026. godine, Podgorica

MINISTAR

